

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Morilca Amaliije Malijeve pred sodiščem

Začetek senzacionalne obravnave proti bratoma Mali in Mariji Golmajerjevi — Silno zanimanje za obravnavo Andrej pravi, da ni vse take

Novo mesto, 25. oktobra.

Davi ob 7.30 se je pričela pred okrožnim sodiščem razprava proti morilcem Amaliije Malijeve od Sv. Roka 67 pri St. Vidu na Dolenjskem. Za razpravo je vladalo v Novem mestu veliko zanimanje. Nekateri znanci obtoženih Malijevih in Golmajerjev z Gorenjske so prispeli že včeraj, prav tako pa tudi mnogo Dolenjcev iz okolice St. Vida. Pred sodiščem samim ni opaziti bistvene spremembe od navadnih dni in da se znova odigrava zadnji akt tragedije z noči od 26. aprila. Nekaj več življenja je le po hodnikih, kjer se zbirajo tisti, ki niso dobili vstopnic in bi radi prišli v razpravno dvorano.

Sodišče je izdalo samo okrog 60 vstopnic, podpisanih od predsednika okrožnega sodišča, s katerimi edino je mogoče priti v razpravno dvorano, ki je povsod dobro zastražena.

Točno ob 8. je prišel v dvorano sodni dvor s predsednikom okrožnega sodišča Josipom Kavčičem, votanti pa so sodniki okrožnega sodišča Anton Kuder, dr. Ščtomir Dolenc, Anton Kacijan in Jože Prijatelj, zapisnikar pa Vatroslav Tratnik. Obtožbo zastopa državni tožilec dr. Davorin Rus.

Ko je sodni dvor zavzel svoje mesto, so pripeljali pazniki najprej Marijo Golmajerjevo, ki je sedla na drugo klopo za obtožence, takoj nato pa brata Antona in Andreja Malija, ki sta sedla na sprednjo klopo. Vsi trije so prišli popolnoma mirno v spremstvu paznikov v dvorano, pogledali niso ne na levo, ne na desno ter sedli na klopo, le Anton Mali se je nekoliko priklonil.

Levo od njih so zavzeli svoja mesta zagovorniki in sicer dr. Ivan Vašič za Andreja, dr. Franjo Ivanetič za Antona, dr. Cepuder iz Ljubljane za Marijo Golmajerjevo. Stara Anžlovarjeva, starša nesrečne Malke, pa zastopa novomeški župan odvetnik dr. Josip Režek.

Na desni so zavzeli svoja mesta poročevalci ljubljanskih dnevnikov, ki so številno zastopani. Pred sodniško mizo so na mali mizi nakupljena corpora delikti, številni zavoji in zavijki, velika sekira z dolgim toporiščem itd.

Začetek obravnave

Predsednik je najprej ugotovil identiteto obtožencev. Zasišal je prvega Andreja Malija, ki je oblečen v zeleno lovsko sportno obleko. Andrej Mali je pripovedoval, da je posejal šolo v Goričah 6—7 let, v Seničevem se je pa tri leta učil čevljarne obrti. V Ljubljani je posejal zadružni tečaj od 3. novembra 1930 do srede velikega tedna 1931. Vojaše je služil v Sarajevu pri 10. pešpolku leta 1925/26 in sicer 18 mesecev. Rekel je, da nima nobene posebne premoženja, razen hiše, ki jo je začel graditi na Golniku, v katero je investirjal 60.000 Din, katero zemlji-

šče pa še ni prečisto nanj. Kaznovan je bil 4 ali 5 krat.

Odgovarjal je mirno, videti mu je pa bilo, da je razburjen in da se z vso silo brzda. Glas mu nekoliko trepeče, včasih malo premišli, potem pa vendar odgovarja.

Anton Mali, ki je oblečen v temno obleko, je pripovedoval, da je obiskoval 8 let osnovno šolo v Goričah. Pri vojakih ni bil in na predsednikovo vprašanje, če je bil kaznovan, pravi, da ne. Predsednik je nato ugotovil, da stoji v spisih drugače, o čemur bodo še govorili.

Andrej Mali

Nato je pozval predsednik Marijo Golmajerjevo, da stopi bliže. Obtoženka nosi moder, čedno narejen kostum, ki pravi, da je dobra šivilja. Na glavi ima moder klobuček. Pripovedovala je, da je dovršila 4 razrede osnovne šole v Križah ter je mati dveh nezakonskih otrok, od katerih živi samo 9-letna hčerka Marija. Kaznovana še ni bila nikoli. Premoženja ima okrog 40.000 Din.

Priče

Predsednik je nato pozval v razpravno dvorano priče, od katerih je navzven samo stari Anžlovar, Malijev brat France ter brat Golmajerjeve Jernej. Malijeva mati ni mogla na razpravo, ker je upravitelj zdravilišča na Golniku dr. Neubauer poslal zdravniško izpovedavo, da zaradi bolezni ne more na pot. Priča Rakovec Franc, ki ga je Andrej Mali sam predlagal za pričo, je poslal okrožnemu sodišču pismo, da zaradi bolezni ne more k razpravi, vztraja pa na tem, kar je izpovedal preiskovalnemu sodniku.

Nato je predsednik pozval Franca Malija in Jerneja Golmajerja, da se odstranita iz dvorane in da bosta okrog pol 11., ko bo prečitana obtožnica, na razpolago. Ostale priče, Hrovat in Marija Anžlovar, so bile najavljene v vlakom ob 10.

Ob 8.48 je pozval besedo državni tožilec dr. Rus, ki je prišel s čitanjem obtožnice.

Kaj pravi obtožnica

Državno tožilstvo je vložilo obtožnico zoper Malija Andreja, rojenega decembra meseca 1904 na Malijevem Brdu v Križah pri Trzinu kot sina Petra in Marije Mali. Obtoženec je posestnik in trgovec pri Sv. Roku pri St. Vidu, pismen in že obsojen; dalje zoper njegovega brata Mali Antona, ki je bil ravnatelj rojen oktobra meseca 1909 in je bil tudi že enkrat obsojen in zoper Marijo Golmajer, aprila meseca 1904 na Golniku rojeni hčeri Jerneja in Marije Golmajer. Obtoženka je samska, pismena in še ni bila obsojena ter je šivilja doma na Golniku.

Mali Andrej in Mali Anton sta v noči 26. aprila 1933 pri Roku usmrtila Andrejevo ženo oz. Antonovo svačkinjo Amaliijo, rojeno Anžlovar, s tem, da sta fingirala razbojniški napad in ji je eden z nožem prerezal vrat. Dejanje sta storila po ponovnih poprejšnjih dogovorih, torej po zrellem prevdaru na okrutnem način in iz kristoljubja, njen mož Andrej pa tudi zato, da prikrije drugo zločinstvo, namreč krivo pričevanje in krivo pripravo v znanem Lombarjevem procesu.

Golmajer Marija je oba brata v poprejšnjih razgovorih z naklepom zapeljala in nasnovala in oba v tem naklepu podkrepila, da sta Amaliijo umorila. Z Mali Andrejem je sporazumno najela njegovega brata Antona za skrivno popotovanje z Golnika k Sv. Roku ter mu v ta namen izročila Andrejevo samokres, obenem mu je pa obljubila tudi denarno nagrado za umor in mu takoj izplačala 200 Din na račun potnih stroškov.

Vsi trije obdolženci so s tem zakrivali

zločinstvo zoper življenje in telo po § 167, odst. 2, št. 1, 2 in 4 kaz. zak. odnosno Golmajer Marija kot nasnovalka po § 34, I. kaz. zak. Mali Andrej pa zaradi lažne izpovedi pod prisego tudi zločinstvo zoper pravosodje po § 144, odst. 2 kaz. zak. Obtožnica zahteva, naj se kaznujejo vsi trije po navedenih paragrafi. Težki paragrafi zahteva smrtno kazen.

Predzgodovina umora

Januarja meseca lanskega leta se je Mali Andrej poročil v župni cerkvi v St. Vidu pri Stični z Amaliijo Anžlovar, hčerko premožnih staršev Antona in Marije Anžlovar, ki še oba živita v svoji prijazni domačiji v St. Vidu. Andrej je hotel imeti predvsem bogato nevesto in se je z Amaliijo seznanil s posredovanjem neke služkinje, nadalje pa z dopisovanjem.

Amaliija je bila miroljubna, izredno izobražena in pri ljudeh splošno spoštovana ter čislana. Vedno je pa tudi stremela za tem, da je pozdigovala svojega moža v javnosti ter mu pomagala k ugledu z besedami in dejanji. Doma mu je stregla in ga ljubila z vsem žarom svojega udanega srca in mu v svoji ponižnosti

sezuvala celo čevlje in umivala noge. Mali Andrej je pa hinavskega in potuhnjene značaja, ki se je sicer znal prilagovati tistu in tašči tako prisrčno, da sta ga imela rada kakor lastno dete svoje uboge Amaliije, ki je bila vedno njun ponos. Svojo ženo je Andrej kmalu pričel zanemarjati, jo žaliti in zaničevati ter varati v taki meri, da

se je reva bridko pritoževala napram svoji materi, da mož za njo nima niti najmanj čuta in ljubezni, dasi sta šele malo časa poročena. Navzlic temu je pa reva svoje gorje skrbno skrivala pred svetom, da bi o tem nihče ničesar ne zvedel. Šele letos na velikonočni ponedeljek 17. aprila, torej 9 dni pred svojo nesrečno smrtjo, je Amaliija potožila svoje duševne muke svoji sestri Hrovat Mariji, ko ji je pripovedovala, da se z Andrejem še nikdar nista sprla tako hudo, kakor na velikonočni petek. Tedaj je Andrej doma

udaril 9 letno Marijino hčerko Anico in bi bila tudi sama skoraj tepena. Prepričal je nastal iz malenkosti, ker je mož zelo razburljiv in nagle jeze, a končno sta se spet poravnala in si segla v roke. Zato je Amaliija svojega svaka Hrovata Ivana skrivaj prosila, naj bo ob velikonočnem obisku s svojo ženo prav posebno prijazna, da bo tudi Andrej videl, kako ima drugod besedo in veljavo tudi žena in kako je drugod vse drugače, kakor pri njih.

Dne 1. marca letošnjega leta se je nadaljevala v Ljubljani glavna razprava proti Lombarju Josipu, ki je bil zaradi roparskega umora Vojnikovića Smalla v Kosezah obsojen na dosmrtno roko. Pri tej razpravi je senat sklenil preiskavo zoper Malija Andreja, ker je na prvi razpravi obtožencu Lombarju na korist po krivem prisegel in ker je kraj meseca februarja hotel zapeljati župana občine Križe pri Trzinu, naj bi potrdil uradne zapiske o izdajanju živinskih potnih listov. Tedaj so Andreja za to pridržali v preiskovalnem zaporu, kjer je ostal do 13. marca, ko je bil izpuščen proti obljubi, da ne bo pobegnil.

Pokojna Amaliija Mali

Andrej se pa tedaj ni vrnil k svoji ženi, čeprav ga je Amaliija s svojo razbremenilo izpovedjo rešila preiskovalnega zapora, temveč je hotel naravnost k svoji ljubici Golmajer Mariji na Golnik, kamor ga je pozneje nepričakovano prišla iskat njegova žena in ga spet spravila na dom k Sv. Roku.

Katastrofa

V noči dne 26. aprila ob 3. jutraj je bila Mali Amaliija umorjena v podstrešni spalnici v svoji postelji kljub temu, da je pri njej spal tudi njen mož, ki se mu pa ni zgodilo ničesar hudega.

Zdravniki so kot sodni izvedenci izrekli mnenje, da je storilec svoji žrtvi najmanj dvakrat z nožem prerezal na levi strani vrat in glavno žilo jugularis, da je Amaliija radi popolne izkrvavitve in zračne embolije morala umreti in bi tudi takojšnja zdravniška pomoč ne bila mogla preprečiti smrti. Razen poškodbe na vratu, ki je bila zadana z veliko silo, je pa došla Amaliija še 18 drugih ureznin in ubodnin, ki so bile pa le lahke in brez zveze s smrtjo. Ali izvirajo te poškodbe iz smrtno borbe v spanju napadene žrtve, je sicer verjetno, vendar pa ni povsem pojasnjeno.

Marija Golmajerjeva

Kako je Andrej razlagal umor

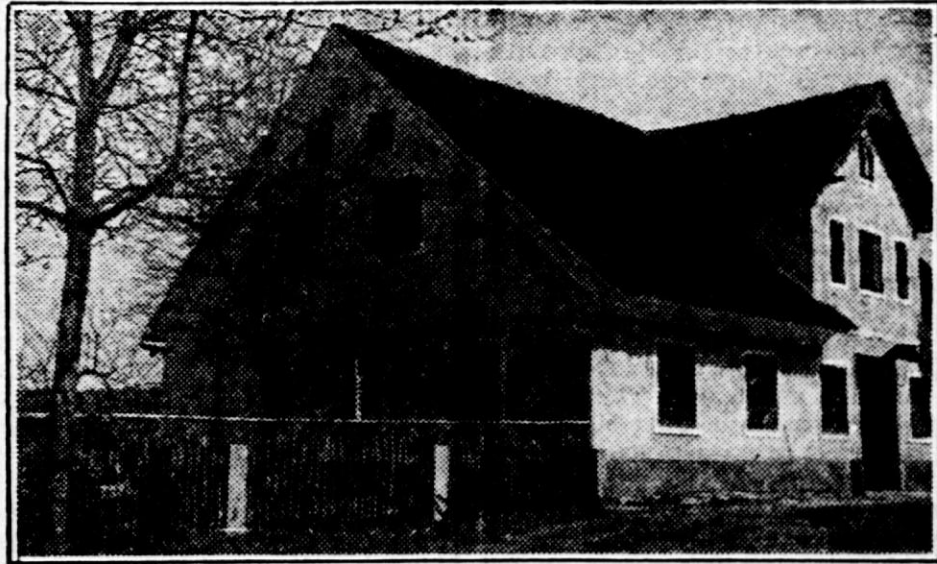
Andrej je bil še isti dan zaslišan kot priča in je izpovedal, da ga je zbudil krik male Anice Hrovatove, ki je spala v sosedni sobi v manzardi. Opazil je, da se je medtem zbudila tudi žena. Oba sta prestrašena skočila iz postelje in on je preplašen iskal vžigalice na nočni omarici, ne da bi jih našel, nato pa skočil proti vratom. Tam je stal v sobi neznan mo-

Tone Mali

ški in zastavil pot Amaliiji, ki jo je Andrej razločil v svitu električne svetilke. tega tujca. Nenadoma se je pa tudi nasproti Andreju na pragu sobe pojavil drug mož, držeč v levici električno svetilko, v desnici pa samokres. Andrej je takoj planil proti njemu in ga odrinil ter si tako napravil izhod v gornjo vežo in skozi vrata naprej v podstrežje, kjer je poklical na pomoč tasta Anžlovarja Antona in sosedo Peveca Ignaca. Iz sobe je planil v vežo zato, da bi dobil kak predmet za obrambo v nji in se je pri tem spomnil na puško, ki je bila spodaj v pritlični sobi. Napadalec je zarjul: »Kje je denar!« V svoji sobici je pa obupno klicala na pomoč za zaprtimi vrati Anica. Ko je Andrej skočil iz podstrešja nazaj v vežo, je že prihajal njegov tast iz pritličja na pozorišče, a tedaj o napadalcih ni bilo več duha ne sluha. Ko sta s tastom skočila v spalnico, je

Amaliija ležala vsa krvava na postelji z glavo proti vznožju. Bila je še topla in je še dihalo in hroplo. S tastom sta tekla v vežo in jela klicati na pomoč, a oče je tolkel tudi po veznih vratih, ki so bila tedaj že odprta, da bi napravil večji poplah. Andrej je slišal tudi strel na cesti,

Anžlovarjeva domačija v vasi Sv. Rok pri St. Vidu, kjer je bila Amaliija Mali umorjena

seveda ne da bi vedel, kdo strelja. Kmalu je prišel tudi sosed Pevec Ignac in našel tasta in Andreja v pritličju, nato so pa šli vsi trije v spalnico k umorjeni Amaliiji. Pevec je menil, da je še živa in je zato poslal svojega hlapca po duhovnika ter po orožnike v bližnji St. Vid. Mali Andrej pravi, da je slišal tudi avto, na kar so vsi trije spet pregledali spalnico, umirajočo ženo in tudi druge prostore. Pri tem je Andrej opazil, da je bila železna vez iz ovalne line v podstrežje odtrgana, v Aničini sobici pa odprta skrinja za perilo. Pri lini je Andrej našel staro žepno uro in električno svetilko, ko so pregledovali okrog hiše še pod ovalno lino ob hišni zid pristavljeno domačo lestev. Po tej lestvi sta morala priti razbojnika v hišo. Iz gospodarskega poslopja, ki stoji zase, sta roparja ukradla Andrejevo kolo, čeprav so bila vrata zaklenjena ali zapahnjena. Bilu druge lestve

pod lino pa je ležala sekira, ki je bila prej na podu. Ob preiščevanju o vzrokih strašnega dejanja je Andrej sumil neznane tolovaže, ki so se hoteli po lastiti denarja. Misli je pa tudi na to, če

morda ni bil kdo njemu nevestin bogave žene, ki je baje imela več domačih anubcev, a on je bil tujec na Dolenjskem. Od kar je 11. marca prišel iz preiskovalnega zapora, je bil čez teden dni spet v Ljubljani, drugače pa ves čas doma pri ženi. Med tem časom se tudi ni družil z nikomur, razen na velikonočni ponedeljek, ko je obiskal svojega svaka, župana v Zagradcu.

Tako je torej znal spretno in prepričevalno govoriti Andrej o ponočnem razbojniškem napadu, katerega žrtev je postala njegova žena, on sam pa, da je srečno odletel, dočim je padlo roparjema kot plen v roke le njegovo kolo v vrednosti 800 dinarjev. Kazal je veliko zadovoljnost, da roparja nista našla denarja, katerega sta se zločinci očividno hotela polastiti za vsako ceno, a se jima ni posrečilo.

Kaj je povedala Anica Hrovatova

Zbegana Anica je kmalu prišla pripovedovala, da jo je neznan možki z električno lučjo v roki z zaporednimi klici »Punca! Punca!« prebudil ter takoj vprašal, kje ima oče denar. Odgovorila je, da ne ve, nato je pa vsa prestrašena pričela klicati teto Malko, a mož ji je z dolgim nožem v roki grozeče zaukazal, naj bo takoj tih, drugače jo razseka na drobne kosce. Ko je stopil mož proti vratom, je Anica jela kričati na ves glas: »Malka, Malka, ravnarji so tu, Malka, Andrej, pojdi!« Razbojnik je imel čudno sivkaste lase, kakor bi bili narejeni. Spet je visoko zavil nož nad njo ter počasi odšel iz sobe in zaprl vrata za seboj, prej je pa še delal z rokami, kakor bi brskal po skrinji, čeprav je bila skrinja ves čas zaprta. Ko je Anica končno mogla pobegniti po stopnicah v pritličje, sta bila oba stara Anžlovarja še v postelji. V groznem strahu in trepetu jima je pripovedovala, da so gori roparji in da je Malka umrla. Starčka sta deklico skušala potolažiti, da se ji je le hudo sanjalo, a dekletce je ihtec trdilo, da je Malka mrtva, ker se ni oglasila.

Priča Ignac Pevec

Je izpovedal, da je Andrej takoj ob njegovem prihodu v hišo dejal, da je žena še mrtva, nato pa izbruhnil v silen jok in stekel po stopnicah navzgor. Ko je Pevec prišel v zgornjo spalnico, je zagledal očeta Anžlovarja in Andreja objeta klečati pred umorjeno Malko. Oba sta pretresljivo jokala in Andrej je znal tudi naslednje dni hliniti žalost tako rafinirano, da je bil na dan pogreba s taščo pri spovedi in obhajilu samo zato, da bi tem bolj odvrnil sum od sebe, krčevito se je pa tudi zviljal v neutolajljivem joku ob grobu svoje umorjene soproge. Toda svak Hrovat je že teden dni rekel Andreju v obraz, da je to njegovo delo, a obdolženi Andrej se je samo obrnil in šel molče v stran.

Sum se kopiči

Nagel razvoj dogodkov je kmalu pokazal, da se Andrejev svak Hrovat v svojih slutnjah ni prav nič zmotil. Navzlic temu bi bili ostali morilci morda za vselej prikriti, a usoda je hotela drugače.

Policijski organi so hitro prišli na sled, da je Andrejev brat Anton pred umorom neznan kam odpotoval z gorenjskim vlakom do Ljubljane in od tam dalje z dolenjskim vlakom proti Novemu mestu, po zločinu se je pa ves okrvavljen po obleki in obrezan na roki vrnil v domači kraj in se zelo nemirno in sumljivo kretal pri sorodnikih. Policija je kmalu tudi ugotovila, da je bil on tisti, ki si je ob nekem potoku med St. Vidom in Litijo izpiral roke in krvave hlače, ko ga je srečal Hostnik Alojzij, ki ga je pozneje na policiji z vso gotovostjo spet spoznal. Ko je Antona Hostnika zagledal, je skočil na kolo in oddiral proti Litiji. Hostnik je takoj potem zvedel od Groznika Pavla še to, da je nekdo pustil v sredo 26. aprila jutraj okrvavljenega možka kolo pred gospodarskim poslopjem posestnice Bočičeve v Smartnu

pri Litiji in da je bilo to kolo Andrejeva last, ki je izginilo kritično noč na njegovo domo pri Roku. Zato so Malija Antona 28. aprila aretirali in ga zadrževali na uradni policijski v Ljubljani tako dolgo, da je 2. maja pod težo obremenitvenih dokazov, zlasti pa po konfrontaciji s Hostnikom o mahnil in priznal, da je bil zares pri Sv. Roku skrit v senu polna dva dni in tri noči ter da je z osebnim sodelovanjem pripomogel k temu, da je pod krinko razbojništva njegov brat Andrej usmrtil svojo ženo Malko.

Kako sta skovala naklep

Obtoženi Andrej je na policijski v Ljubljani vse tajni, preiskovalnemu sodniku je pa končno priznal, da sta se z bratom Antonom res dogovorila, da bo ta prišel k njemu k Sv. Roku, da bi umorila njegovo ženo Amalijo. Ko je Andrej iz preiskovalnega zapora v Ljubljani prišel takoj na Golnik, sta z bratom skovala naklep, kako bosta spravila Amalijo s tega sveta. Izrečno sta bila dogovorjena, da bosta fingirala roparski napad tako, da bo Anton ob določenem času vdrl v hišo ter Amalijo ustrelil, Andreja pa le lahko zadel. Vse načrte sta zasnovala tako, da bo Andrej pred Antonu pisal, naj pride določenega dne k njemu k Sv. Roku; in res mu je tisti teden poslal pismen poziv, naj pride v petek ali v nedeljo ponoči v smislu dogovora. Še posebno mu je pa pisal, naj o tem nikomur ničesar ne izda.

Anton se je res pripeljal v nedeljo zvečer 23. aprila v vlakom in ga je Andrej takoj skril v senu na domaćem gozpodarskem poslopu, kjer je ostal skrit ves ponedeljek in torek, a Andrej mu je prinašal jed in pijačo. V torek ponoči je Anton po dogovoru postavil ob hišo dve lestvi, nato je pa zlezel skozi podstrešno lino v manzardo in tam naprej prestrasil Anico, končno pa prišel v spalnico. Andreja je prebudilo Aničino kričanje in je zato planil pokonci ter skočil proti vratom, kjer sta se z bratom srečala. Andrej je videl samo se to, da se je tudi žena dvignila na postelji, nakar je skočil na hodnik in čakal, da je brat dokončal svoje delo. Ves čas je čakal zunaj, misleč, da bo Anton streljal, ker sta se tako dogovorila, in prav nič ni slutil.

da Anton mori Amalijo s nožem.

Ko se je Andrej vrnil v spalnico, je Anton svetil z žepno svetilko, ki jo je sam prinesel s seboj, vendar pa Andrej ni opazil, ali je Anton imel v rokah nož, samokres ali kaj drugega. Pištolo je Anton sicer res prinesel s seboj od doma, a nož mu je dal Andrej, da bi si bil rezal klobaso v skrivališču na senu. Andrej je tudi priznal, da je pištola njegova, ter pravi, da mu jo je Golmajer Marija odvzela baže kmalu po poroki ter jo šele sedaj spet izročila njegovemu bratu Antonu. Temu je namreč on sam povedal, da njegovo pištolo hrani Golmajerjeva. Po umoru z bratom Antonom nista govorila nič več, ker se je Anton takoj odpeljal na njegovem kolesu po dogovoru proti Litiji. Med potjo je Anton dogovoril vrgel proč tudi nož in masko. Maskiran je bil torej Anton, ki je masko prinesel že s seboj. Namen umora je bil ta, da bi Andrej postal vdovec in se potem lahko oženil z Golmajerjevo,

s katero je imel že poprej razmerje. Tudi po poroki je še pogosto zahajal k nji in se mu je skoraj do umora udajala. Golmajerjevi je večkrat razlagal, da bi se dal ločiti od žene, češ, da ima Golmajerjevo rajši, dočim njegova žena baže ni bila povsem zdrava. Predno se je z Amalijo poročil, je Golmajerjevi natvezil, da je Amalija z njim v drugem stanu, kar pa ni bilo res. Že takrat mu je Golmajerjeva nasvetovala, naj bi pri porodu Amaliji napravila kaj takega, da bi na porodu umrla. Ko pa je pozneje Golmajerjevi tožil, da s svojo ženo ni srečen in bi se najraje ločil, mu je Golmajerjeva to odsvetovala, prav tako resno ga je pa neprestano tudi nagovarjala,

naj se svoje žene kakorkoli iznebi, da postane vdovec in se lahko vzameta. Ko je bil 11. marca izpuščen iz preiskovalnega zapora v Ljubljani, je šel najprej k svoji sestri Dolžina Marjani v Kranj, nato pa domov na Golnik, kjer je prenočil pri Golmajerjevi in ji izjavil, da sedaj ne bo več šel nazaj k svoji ženi, češ, da je to ženi tudi pismeno sporočil. Pri tem mu je Golmajerjeva svetovala, naj rajše dobi zanesljivega človeka, ki bi fingiral roparski napad in Amalijo ustrelil, njega pa le lahko obstrleli. Takoj drugi dan je šel k Antonu in med štirimi očmi vprašal, če bi hotel priti k sv. Roku in umoriti ženo, kakor sta se dogovorila z Golmajerjevo. Bratu je obljubil za to uslugi plačati pozneje tako nagrado, da bi si lahko kupil kje malo posestvo.

Anton je bil s tem načrtom takoj zadovoljen in v kratkem sta bila dogovorjena v vseh podrobnostih naklepa. Po Andrejevem naročilu je dobil Anton od Golmajerjeve tudi Andrejev samokres, če kakih 14 dni pred umorom, kar mu je Anton tudi povedal, takoj ob prihodu k Sv. Roku. Andrej je bratu še posebej svetoval, naj se pripelje z vlakom ponoči ter naj reče za denar Golmajerjevi, če bi ga ne imel za pot. Takoj ko je Anton prišel, je Andreju povedal, da je Golmajerjeva dala v ta namen 200 Din. Andrej je popolnoma preverjen, da njegova žena ni vedela, da zahaja h Golmajerjevi zaradi ljubavnega razmerja in mu tega tudi nikoli ni očitala. Svojo ženo je sklenil usmrtili zato, ker ga je Golmajerjeva k temu nagovarjala zaradi poznejše ženske, a tudi iz mržnje proti ženi, pri kateri se ni čutil srečnega in zadovoljnega. Zakaj Golmajerjeva sedaj vso krivdo taji, Andrej ne ve pojasniti. Čeprav so njegove obremenitve navedbe resnične in tudi nima sedaj nobenega poudarka za to, da bi spravi Golmajerjevo po nedolžnem v nesrečo, ko je neposredno sodelovanje obeh bratov vendar že dokazano.

Mali Andrej je tudi še posebej priznal, da je res dobil okrog 70.000 Din gotovine od Amalije in njenih staršev, pa tudi to, da je bil ta denar po večini ženina last. Ko se je namreč pričelo splošno govoriti, da utege denar izgubiti veljavo, sta prišla stara Anžlovarja na misel, da bi bilo dobro vložiti denar v nepremičnine ali pa sedisati novo hišo. To priliklo je Andrej spretno izkoristil v ta namen, da je kupil od svoje matere na Golniku malo parcelo na njej pričel lanskemu spomlad graditi novo hišo, ki jo je polagoma spravil v surovem stanju pod streho. Obdolženec je pa v preiskavi tudi izrečno priznal, da je med njim hiše večkrat zahajal h Golmajerjevi ter pri njej prenočeval. Tudi to je izjavil Andrej, da je hišo na Golniku zidal

v ta namen, da bi posrejeval Golmajerjevo tam skupaj živeti, čeprav to ni bil glavni vzrok za ženino smrt.

Amalijo umoril Anton

Anton je priznal, da se je pripeljal v nedeljo zvečer na Andrejev dom na bratovo pismo povabilo. Dočim je na policijski trdil, da je Amalijo usmrtil Andrej, je obdolženec po daljšem odklepanju preiskovalnemu sodniku tudi priznal, da je

svojo svakinjo usmrtil s nožem na sam.

To je storil zato, ker ga je Golmajer Marija že poprej večkrat in slednjič tudi v soboto zvečer osebno nagovarjala, naj gre k Sv. Roku in z bratom fingira razbojniški napad, za kar mu je dala 200 Din za pot, obenem pa mu je izročila tudi Andrejev samokres, s katerim naj bi po njenem in Andrejevem naročilu ustrelil Amalijo. Andreja pa le lahko pokodoval. Golmajerjeva mu je obenem dala tudi še nekaj slivovke in pa masko za obraz, rekoč naj jo natakne, da ga nihče ne bi spoznal, a slivovko naj popije, da bo bolj korajžen. Z Golmajerjevo sta o tem govorila še dvakrat poprej in je bil popolnoma prepričan, da je stvar med njo in Andrejem končno veljavno sklenjena in dogovorjena. Zlasti ga je pa o tem potrdilo pismeno povabilo brata v št. Vid. Sicer se je še nekoliko obotavljaval, češ, da si kaj takega ne upa storiti, Golmajerjeva ga je pa podkrepila s tem, da to ni nič hudega, ker človek itak nima duše in je vseeno »je jo ubije, ker je to prav tako, kakor da bi ubil žival«. Golmajerjeva se je večkrat sovražno izražala o Andrejevi ženi, njemu je pa dejala, da mu da tega hudica spravil proč. Res mu je v ta namen polagoma izdajala najmanj okrog 1500 Din. Anton je tudi izrečno priznal,

da je Amalijo umoril iz koristoljublja, ker sta mu Golmajerjeva in Andrej obljubljala bogato nagrado, ki bo lahko z njo izhajal vse življenje. Andrej mu je obljubil kupiti celo malo posestev.

Ko se je Anton z večernim vlakom pripeljal v št. Vid, ga je Andrej čakal doma pri večini vratih in takoj peljal na seno, kamor mu je potem dva dni nosil hrano in pijačo. V torek zvečer 25. aprila v mraku je prišel Andrej in mu naročil, naj takoj zaspi, ker bo moral zgodaj vstati, po polnoči pa naj postavi prvo lestvo k lini ob zid hiše blizu državne ceste, drugo pa h hodniku gospodarskega poslopja. Ko je Anton zahteval pojasnilo, čemu vse to, je Andrej odhvel, češ, da se mu muči in ga domaći že kličejo spat. Drugo jutro okoli pol ure je Anton videl Andreja hoditi okrog hiše, ko je že postavil obe lestvi, kakor je Andrej naročil. Ker se v hiši ni spoznal, je Anton najprej prišel v Aničino sobo, kakor je brat naročil, da naj jo prestraši in vpraša, kje ima oče denar. Ko je to storil, je šel proti spalnici ter pri vratih srečal brata, ki je bil le v spodnji obleki. Takoj je proti Andreju sprožil revolver, ki pa se ni vžgal in ga je zato vtaknil v žep in iz njega potegnil nož, katerega mu je Andrej prejšnji dan prinesel v skrivališču, da bi rezal klobaso. V levi roki je Anton držal električno žepno svetilko, ki jo je prinesel s seboj in v trenutku, ko se je izmuznil Andrej iz sobe, je Anton odprl žepni nož ter skočil k Amaliji, ki je takoj zavpila: »Saj te poznam!« Skočila je iz postelje, Anton pa je

zamahnil s nožem in jo zaklal.

Vsekar je po njej na slepo, ne da bi mogel povedati, ali je meril ravno na vrat ali kam drugam. V naglici tudi ni pazil, če se je Amalija branila, vendar pa domneva, da se je, ker jo je večkrat obrazil tudi drugod. Pri tem se je tudi on poškodoval na levi roki. Po dejanju je skočil na bratovo kolo, a pištolo in otroško kapico, katero je imel na glavi in jo je v ta namen vzel doma neki deklici, prav tako pa tudi masko, ki mu jo je izročil brat, pa je po tem ko se odcepi stranska cesta od glavne v Litijo, zakopal pri prvem stebru kozolca tik ob cesti. Nož je vrgel proč ob potoku. Vse to se je na podlagi policijskih izpovedb izkazalo za resnično, ker so vse predmete našli na pokazanih mestih.

To priznanje je Anton 10. junija spet pred sodnikom in začel zatrdjati, da je Amalijo usmrtil Andrej, sam pa da mu je pri tem pomagal le pri fingiranju roparskega napada. Svoj zagovor je skušal utemeljiti s pojasnilom, da da bi Amalijo gotovo ustrelil s samokresom, ki ga je imel od Golmajerjeve, nikakor bi je pa ne zaklal z nožem, katerega je obdržal Andrej, ki je z njim usmrtil tudi svojo ženo. Dne 23. avgusta se je pa Anton spet povrnil k prvotnemu priznanju, da je umoril Amalijo ter izpovedal, da je svoje priznanje zadnjič prekladal le iz strahu pred smrtno obsodbo in vešali. Vztrajal je pri tem, da ga je k umoru prišla nagovarjati Golmajerjeva, če kake tri mesece poprej, ter dodal, da za vzroke ni izpraševal, ker mu je bilo znano, da je bila Golmajerjeva pred poroko in tudi po poroki Andrejeva ljubica ter bi se rada poročila na vsak način z Andrejem. Glede Golmajer Marije trdi Anton z vso odločenostjo, da ga je vedno vabila k sebi in pripravljal, naj spravi Amalijo na kak način s sveta. Tako ga je n. pr. neke nedelje meseca marca povabila s pisemcem, ki ga mu je prinesel njen brat Jernej, ki je poštni sel. Na listku je bilo napisano, naj pride k bukovni apnenici, kamor je res šel in našel Golmajerjevo. Dala mu je piti žganja in ga na vse načine nagovarjala, naj vendar usmrti Amalijo, češ, da mu da vse za to, kar le hoče. Takoj jo je nato vprašal, če bi se mu tudi udala, v kar je takoj privolila. Po dejanju mu je zabčala, da tega nikdar ne sme povedati bratu Andreju. Obenem mu je pa prav laiskavo izjavila, da je bolj fest fant kakor Andrej. To so videli tudi drugi in sta mu pozneje dva še rekla, da ga je Golmajerjeva dobro zdelala.

Golmajerjeva vse taji

Ta obtoženka doledno vse taji in je tudi prvotno na policijski kakor v preiskavi trdovratno zaničala, da bi sploh imela s katerim Malijem ljubavno razmerje, čeprav je res, da je Mali Andrej pred poroko in tudi pozneje pogosto zahajal k njej, ker je na Golniku zidal hišo in sta si tudi v svaštvo. Njen brat Golmajer Andrej ima namreč Malijevo sestro Ivanka za ženo. Kmalu po poroki ji je začel Andrej Mali praviti o nesečnosti njegove žene, vendar pa ni dal spoznati svoje morebitne želje, da naj žena na porodu umre. Vse to, kar trditvata Mala Malijeve, češ, da bi hujškala in zapeljevala k umoru, je po Golmajerjevi izjavi nerisnično, pač pa priznava, da je nekoč An-

dreju res vzela pištolo iz strahu, da bi si utegnil storiti kaj zalega. To pištolo je pred poroko leta spet vrnila Andrejevemu bratu Antonu, ker jo je zahteval od nje, ne da bi povedal, za kaj jo bo rabil. Tudi si z Andrejem ni nikoli dopisovala in Antonu ni dajala čenarja, razen 100 Din, ki mu jih je posodila spomlad kar ji je pa že vrnil. Tudi pred tremi meseci mu je spet posodila 200 Din, ker je želel iti k svojem dekletu. Vendar ji pa teh dveh stotakov še ni vrnil. Pozneje se je obdolženka v preiskavi toliko omeščala, da je

priznala ljubavno razmerje z Andrejem

pred poroko ter obenem priznala, da je tudi še po poroki zahajal k njej in sta se med zidanjem hiše najmanj 20 krat ljubila, čeprav ji je bilo dobro znano, da je poročen z Amalijo Anžlovarjevo. Společke je trdila, da se mu je udajala brez nadaljnjega, pozneje se je pa začela opravičevati s tem, da se mu ni mogla ubraniti, da je preveč silil vanjo in ji celo grozil, da jo bo ustrelil. Pravil ji je tudi, da njegova žena ni sposobna za zakon, pa je zato ne more imeti rad in ima rajše njo. Čeprav sta si bila tri leta intimna prijatelja in je bila ona prepričana, da jo vzame, se to na njeno veliko presenečenje vendar ni zgodilo, navzlic temu, da sta se dogovorila vzeti v decembru 1931 v Ljubljani v najem gostilno Čeh, nato pa poročiti se. Že v kratkem potem se je Andrej januarja 1932 popolnoma nepričakovano poročil v št. Vidu pri Stični, kar ji je šele 14 dni pred poroko razodel, češ, da je neka njegova punca z njim noseča, ter da jo bo moral zato vzeti. Obdolženka je ta vest tako presunila, da je silno jokala, ker se je dobro zavedala, da bo Andreja izgubila za vedno, preverjena je bila pa tudi, da ji je storil veliko sramoto, ker jo je pustil. Kmalu po svoji poroki ji je pa Andrej pričel tožiti o svoji nesreči in jo prosil, naj mu bo še nadalje zvesta. Ker se je branila, je Andrej potegnil revolver in ji pretli, da jo bo ustrelil, če se mu ne uda. Golmajerjeva ga je rotala, naj jo pusti vsaj pri življenju, in ko se je nekoliko pomirila, mu je vzela revolver, ga skrla v omaro, nato se je pa še bolj omeščala in se mu spet udala. Ko je prišel Andrej 11. marca iz ljubljanske preiskovalnega zapora, se je res spet zgledal pri njej, češ, da se bo ločil od žene in da ne gre več k njej v št. Vid. Golmajerjeva je Andreju svetovala, naj se z ženo lepo pobota ter se vrne k njej, a Andrej je ostal trdovratno pri svojem načrtu, da se hoče ločiti, prej pa spravi svojo ženo še ob ves njen denar. Ko je Amalija zvedela, da je Andrej na Golniku, je prišla ponj in ga spravila domov k Sv. Roku. Obdolženka trdi, da je popolnoma izmišljeno, da bi bila dala Antonu 200 Din za potne stroške v ta namen, da bi umoril Amalijo, ter trdi, da je lansko jesen Andreju posodila 2500 Din, za katere jo je prosil, češ, da ne more dvigniti denarja iz hranilnice. Končno je Golmajerjeva še priznala, da ji je Andrej kakih 10 krat pisal, tudi v teh pismih ni bilo nikdar niti najmanjšega snovanja k umoru. Navzlic temu je pa Golmajerjeva vsa ta pisma sežgala.

Druge priče

Iz pričevanja Mali Marije in Malije France se da dokazati, da je zadnje dni pred umorom obdolženkin brat Golmajer Jernej, selski pismonoša, neprestano povpraševal po Antonu Maliju, trdeč, da ima zanj pošto, ki naj pride po njo h Golmajerju. Listke je Antonu pismonoša osebno izročal, Anton jih je pa sproti sežgal. Dokazano je tudi, da je bila Golmajerjeva Marija vsakokrat, kadar se je pojavil Andrej na Golniku, zlasti pa, ko je zidal hišo, Andreju dobesedno vedno za petami, čemur je mnogo kriva tudi njena mati, ki je vedela, da Andrej zahaja še vedno ponoči k njeni hčeri, čeprav je poročen. Andreja so Golmajerjevi vedno z veseljem sprejemali in takoj ob vsakokratnem njegovem prihodu redno pošiljali k sosedu po vino, doma pa pričeli peči in cvrti boljše jedila. To je Golmajer Ivanka, rojena Malijeve, večkrat pripovedovala svoji materi in bratom ter je večkrat prosila tudi obdolženko Golmajer Marijo, naj vendar pusti Andreja pri miru, ker je poročen. A Golmajerjeva jo je vedno zavrnila rekoč,

da se mora maščevati.

Priči Dimnik Josipini je znano, da se Andrej tudi po pogrebu svojega očeta Petra, ki je umrl leso po novem letu, ni mogel premagovati in je tudi po očetovem pogrebu dva dni dobro jedel pil in spal pri Golmajerjevih, po preteku treh dveh dni pa doma natvezil, da je bil v Kranju.

Tako se da tudi iz teh obremenitvenih dejstev, ki stoje trdno in jih ni mogoče izpodbiti, dokazati povsem jasno, naravno in logično, da je imela na odstranitvi Amalije Mali eminenten interes prav tako tudi Golmajer Marija, kakor Mali Andrej.

Amalijina bolezen

Starši pokojne Amalije Marije in Anton Anžlovar ter njen svak Hrovat Ivan so izpovedali, da o kakih boleznih Amalije pred poroko niso vedeli ničesar. Sebe po poroki je Andrej pričel trditi, da njegova žena ni za zakon, ker je bolna. In res se je Amalija kmalu po poroki začela pogosto izpirati in je pri tem vedno jokala. Bila je celo pri zdravniku, ki pa ji menda ni hotel povedati, na čem boleha, ker je ni hotel žalostiti, a zahteval je, naj pride k preiskavi tudi Andrej. Svak Ivan Hrovat je preverjen, da je bila njegova svakinja pred poroko zdrava, kakor je bila zdrava tudi njena sestra, njegova sedanja žena, ki mu je rodila 11 otrok. Zato sumi Hrovat Andreja, da je moral biti on spolno bolan in bi bila krivda torej na njegovi strani. To je sedaj potrjeno tudi po zdravniku dr. Franu Virantu, ki je povedal kot priča, da je bil Andrej Mali l. 1930 in tudi 1931 večkrat v njegovi ordinaciji, ker ga je zdravil zaradi recidivnega husea II. stopnje. Nadalje zdraviljenje in dolgi potek tega zdraviljenja je bil odvisen od zastarelosti njegovega obolenja, ki je po vsej verjetnosti datiralo že od jeseni 1929. Pozneje krvne preiskave 1930 in 1931 so pokazale sicer znatno izboljšanje, vendar pa zdravnik ni mogel ugotoviti, če je morda Andrej končno popolnoma ozdravel, ker obdolženec po 20. aprilu 1931 ni prišel več v ordinacijo. Iz tega dokazanega dejstva, da je bil namreč Andrej spolno bolan in se da po medicinski vedi izjaviti sigurno sklep, da je

Andrej okužil tudi svojo ženo

in je torej zares na njegovi strani krivda, da je Amalija dobila tako zvani beli tok. Obdolženec nima torej niti najmanjše pravice blatiiti svoje žene še s tem, da ni bila

sposobna za zakonsko življenje, ker bi bila ta trditev absurdna, če bi bila sicer ta tako plemenita žena res trpela na tej bolezni.

Brezobrestno posojilo

Andrejev svak Ivan Hrovat je pa še izpovedal zelo važno okoliščino, da mu je Amalija na velikonočni ponedeljek nenadoma pričela praviti o nekem brezobrestnem posojilu. Pripovedovala je, kako jo mož pritiska, da bi najela brezobrestno posojilo, katero ima on prav za prav že obljubljeno v ta namen, da bi svojo novo hišo na Golniku dovršil že spomlad. Bil je mnenja, da mora biti hiša gotova čim prej, ker bi se tako tudi preje jela obrastovati. Amalija je bila pa k temu, da bi dali 3000 do 4000 Din mesečno iz trgovine ter na ta način hišo počasi izdelovali, ne da bi bilo treba delati dolg. Ta sila Andrejeva zaradi brezobrestnega posojila se je Ivanu Hrovatu zdelo iz vsega početka sumljiva a sedaj mu je jasno, da je Andrej hotel priti čim prej do denarja, da bi kolikor mogoče naglo zidal hišo na Golniku. Amalija je namreč Hrovatu večkrat tožila, kako jo Andrej silil, naj bi se oba izselila na Golnik, češ, da on na Dolenjskem nima obstanke, Amalija pa je ugovarjala, da ne mara na Gorenjsko, ker bi Malijev preveč gospodaril. Tudi to brezobrestno posojilo dokazuje, da se je Andrej hotel polakomniti ženinoga denarja, njo pa spraviti s sveta v prepričanju, da bo po njeni smrti vse premoženje njegovo.

Anton v nevarnosti

Hrovat je v ponedeljek 24. aprila z vozom pripeljal svoj hčerko Anico spet k Anžlovarjem, ko je šlo že proti večeru. Komaj je bil kake pol ure tam, je prišel Andrej od nekega. Bil je ves zbežan in nervozen, kakršen po navadi ni bil. Hrovatu je sedaj jasno, od kod ta Andrejev nemir: Andrej je namreč videl pred hišo Hrovatovega konja, kako zobje seno. Upravičeno se je prestrašil, ker je bilo seno samo na podu, Antonovem skrivališču. Hrovat je bil res na podu, vendar je pa izpustil seno takoj spodaj, da ni videl Antona onkraj sene, ki je bilo nametano do vrha. Če bi bil šel Hrovat po lestvi na vrh in našel Antona, bi bila Amalija morda rešena.

Okrušen umor po prevdanku

Iz izpovedi obtožencev je dokazano, da sta se oba brata pripravljala na umor že dalje časa in da sta torej svoj naklep dobro premislila in pripravila. S tem je podana kvalifikacija po § 176 odst. II. točka 1, da sta Amalijo usmrtila po zrellem prevdanku. Gotovo je bil pa umor tudi okrušen, saj je bila njegova žrtve sorodnica in še celo žena, ki je dobila dve smrtonosni in še 18 drugih vzeznih, da je tudi točka 2. navedenega paragrafa dokazano.

Anton je sam priznal, da je Amalijo usmrtil iz koristoljublja, ker mu je Golmajerjeva v ta namen že poprej dala 1500 Din denarne nagrade in še za potne stroške 200 Din, razen tega sta mu pa Andrej in Golmajerjeva obljubljala posestevce in brezskrbno življenje. S tem je podana kvalifikacija za točko 4. navedenega zakona. Tudi Andrej je bil koristoljuben, saj je Golmajerjevi izrečno priznal, da bo ženo spravil ob 70.000 Din, ki mu jih je dala za zidanje hiše na Golniku, kjer je hotel po Amalijini smrti živeti z Marijo Golmajerjevo. Prav gotovo je Andrej iz samih sebičnih namenov nosil premoženje svoje žene in njenih staršev na Golnik, namestu, da bi se lotil dela in popravila pri Sv. Roku, kjer naj bi po zdravi pameti pomagal do izboljšanja domačega gospodarstva. Pri Sv. Roku, ne pa na Golniku, je bilo težišče njegovega gospodarskega razmaha! Nasprotno pa je Andrej rafinirano izrabljaj strah žene in njenih staršev pred padcem dinarja ter tako reševal njihov denar, da ga je zase in za Golmajerjevo nosil od hiše na Golnik.

Andrej in Lombar

Andrej je pa prav gotovo usmrtil s pomočjo Antonovo svojo ženo Amalijo tudi zato, da prikrije zločinstvo zoper pravosodje po § 144 kaz. zak., ker je 16. februarja t. l. na okrožnem sodišču v Ljubljani v prid Lombarja Jožeta po krivem prisegel. Znano je, da je bil Lombar obsojen zaradi razbojništva, ker je umoril in oropal Bosanca Vojnikovića. Andrej je pod prisegel izjavil, da je bil ob času umora z Lombarjem pri Figovcu, da bi rešil Lombarja, o katerem je pa drugače vsestransko dokazano, da je morilec. Zato so Andreja posadili v preiskovalni zapor, kjer se je omeščal in izgovarjal s pomočjo v dnevu. Ker so mu pri sodišču že 16. februarja očitali krivo pričevanje, se je o tem razgovarjal tudi z Amalijo, ki je v skrb za svojega moža na podlagi njegovega pisma z dne 7. oktobra 1930 prišla do zaključka, da so morezve navedbe vendarle v toliko resnične, da je bil Andrej vendar lahko tudi 29. septembra v Ljubljani in z Lombarjem pri Figovcu. S tem svojim pričevanjem je Amalija rešila Andreja iz preiskovalnega zapora vendar pa obstoji tudi sum, da je Andrej tudi svojo ženo pripravil do lažnega pričevanja. Tudi drugemu svojem bratu Petru je Andrej naročil, naj dobi od župana v Križah živinski potni list z datumom 29. septembra 1930 kar pa je župan zavrnil. S tem potnim listom je hotel Andrej dokazati svoj sestanek z Lombarjem pri Figovcu med časom umora.

Smrt tihotapca Janeza Tomažiča

Lombar Jože in Andrej sta bila stara znanca, saj je Andrej pozimi 1930 in 1931 nekaj časa celo stanoval pri Lombarju, pozneje je pa Lombar hodil na lov v Andrejevo lovišče. Sredi 1932 pa je prišel Andrej s škrlancem Antonom, Golmajerjem Andrejem in Zupančičem Francem v preiskovalni zapor okrožnega sodišča ljubljanskega zaradi suma, da so 7. aprila 1928 ugrabili Tomažiča Janeza okrog 2000 Din in ga sunili v prepad.

Lani je Lombar v zaporu v Ljubljani zvedel, da so prignali tudi Andreja, in hotel je priti z njim v stik. Lombar je kazencu Kremenčarju Francu jel zaupno pripovedovati, da so prijeli Andreja in njegove tovariše

zaradi umora nekoga tihotapca

ki so ga pred leti ubili na državni meji, ga oropali in vrgli v prepad. Lombar pa je Kremenčarju tudi izdal, da so se zločinci med seboj dogovorili, da bodo trčili, da je dočim tihotapcu po nesreči spodrsnilo, da je padel v globino in se ubil. Pri tem je Lombar tudi poudaril, da tega umora sodišče nikdar ne bo moglo dokazati, ker so dobro dogovorjeni. Za imena tovarišev Kremenčar ni svedel, pač pa je sklepal, da jih je bilo več. Kremenčar je letos na policijski izpovedal, da ga je Lombar predvsem prosil, naj Maliju pove, da je glede njega lahko popolnoma brez skrbi, ker se storici sami ne bodo izdali. Kazensko postopanje res ni moglo dokazati krivde, ker so se vsi enako zagovarjali, da se je Tomažič ponesrečil. Čudno je torej, zakaj sta si Lombar in Andrej tako zagotavljala, da se ne bosta izdala. Morda je Lombar Andreju razodel umor Vojnikovića in ga je Andrej v zahvalo za njegovo močestnost, kar se tiče umora Janeza Tomažiča, skušal odtegniti roki pravice s krivo prisego, ki bi jo pa utegnili izdati edino še Amalija.

Ustreljeni tihotapec Janez Stare

V nadaljnjo ilustracijo, v kakšni morilski atmosferi je živel Mali Andrej, navaja obtoženica tudi doslej nepojasnjeno smrt Stareta Janeza, ki je dne 6. junija 1927 v Malijevi hiši na sumljiv način izgubil življenje. Dokazano je, da je imel tedaj Janez Stare pri sebi okrog 12.500 Din gotovine zaradi udeležbe pri tihotapstvu saharina v teži baže okrog 70 kg in zelo visoke vrednosti. Pri tem tihotapstvu so bili tudi Andrej Mali in njegova dva brata. Popolnoma na nepričakovan način so pa pri Malijevih pričeli lagati Staremu Janezu, da so prišli ob ta saharin in da so tihotapci sami krivi velike izgube. Grozilo so drug drugemu z revolverji, pri tem so pa tudi Staremu Janezu očitali, da je tudi on kriv velikanske škode. Nadalje so pa tihotapci pripovedovali, da je zato preplašeni Stare Janez v obupu prošil za samokres

In se še istega dne ustrelil.

Popolnoma izključeno je, da bi se bil Janez Stare ustrelil prej, predno se je prepračil, da je saharin res izgubljen, če je ta saharin sploh kje bil. Podobno je, da gre tudi tu za fingiran trik in da so se tihotapci dogovorili, kako bodo spravili Stareta Janeza ob denar, nato pa fingirali njegov samomor. Dokazano je namreč, da se je Janez Stare zgrudil od samokresa, ki je bil last Mali Andreja. Andrej je pozneje tudi z veliko skrbjo nadgledoval Staretovega tasta, naj gre k orožnikom ali na sodišče ter skuša za vsako ceno dobiti samokres pod pretezo, da je njegova (tastova) last, v resnici je pa ta revolver imel veliko vrednost edino za Andreja samega.

Ze po samem načinu opisovanja in prikazovanja tragične smrti Stareta Janeza je samomor izključen, le da se danes po tolikih letih ne da več dokazati, kdo je te smrti v resnici kriv. Vsekakor je značilno, da je tudi ta smrt nastopila na sumljiv način in baš v navzočnosti Mali Andreja ter tudi v njegovi domači hiši.

Obešana žena Karla Malija

Po vsem Gorenjskem govore ljudje, da je neki Mali Karel lani usmrtil svojo ženo na ta način, da jo je obesil sam ali pa s pomočjo obdolženih Malijevih. Malijevi so pozneje govorili, da se je ubogi ženski zmešalo in se je obesila sama. To je pa povsem izključeno, ker jo je po podatkih tedanjih poizvedb moral neko zvalčiti v oddaljeno pastirsko koč, kamor bi se sama gotovo ne bila šla končat.

Policijski nadzornik Merhar piše v zvezi s smrtjo te žene, da je strogo zaupno zvedel od zanesljivih osebe, kako je njeneja moža Karla, po domače Blejčevega iz Vetrca, Andrej nagovarjal, naj bi prišel k njemu na Dolenjsko umoriti Amalijo. Mali Karel je sicer priznal, da ga je Andrej vabil k Sv. Roku, vendar je pa zanikal, da bi bil obdolženec skušal njega najeti za umor.

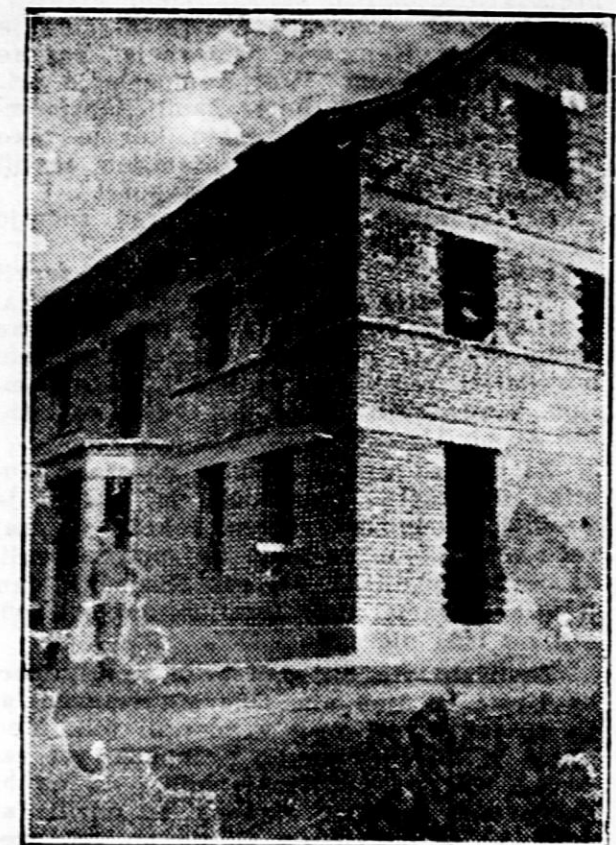
Brez dvoma so vsi trije nepojasneni umori v veliki meri vplivali na vse tri obtožence, ker so iz teh uspešno prikritih umorov črpali potuho ter pobudo, da so ubrali tudi pri Amalijinem umoru podobno pot skrbno zasnovane preteve in fingiranja z nasilnimi ropari. Toda tokrat se Andreju ni posrečilo zabrisati sledov, ki so kot očitni dokazi njegovega peklenškega dela stopili v ospredje in enkrat za vselej pokopali njegovo živo vero, da bo ostal prikrit posvetni pravici tudi zverinski umor njegove lastne žene. To njegovo nakano je predvsem podrl tudi ljudski glas, ki je iz vsega početka označil njega za glavnega krivca s splošnim ogorčenjem in zahtevu, da mora temu odvratnemu grozodejstvu s tako grdimi motivi, kakršnih je malo v vsej naši kriminalni zgodovini, slediti enaka kazen.

Ta, iz pravilno pojmovanega pravnega čuta celokupne javnosti izvirajoči postulat je upravičen tem bolj, ker v današnjih, tako težkih gospodarskih nepravilnostih, ki tarejo naše ljudstvo, obdolženci sami iz socialnih vidikov k taki samovoljni justifikaciji nesrečne Amalije Anžlovarjeve niso imeli niti najmanjšega poudarka, saj so bili vendar vsi trije preskrbljeni z vsakdanjim kruhom.

Kot rečeno, je Mali Andrej prišel v Lombarjevem procesu v stisko zaradi suma krive prisige. To krivo prisigo je razodel svoji ženi, ki ga je dne 9. marca razbremenila prav gotovo le po njegovih navodilih. Ker pa so baš po njegovem prihodu iz preiskovalnega zapora nastali med njima ostri spori, ko mu je Amalija sigurno očitala, kako je tudi njo spravil

Zasliševanje Andreja Malijskega

Citanje obtožnice je trajalo do 9.40. Vsi obtoženci so se poslušali s največjo pazljivostjo. Predsednik je nato pozval Golmarjevo in Antona Malijskega, da zapustita dvorano, takoj nato pa je začel z zasliševanjem obtoženega Andreja Malijskega, moža umorjene Malke. Na vprašanje, če je z umorjenecem, je Mali odgovoril, da je, vendar ni vse tako, kakor je čital državni tožilec. Nekatera stvari so v bistvu drugačne.

Hiša, ki jo je zidal Andrej Mali na Golniku

špijonaža

Ljubljana, 25. oktobra. Vsem je še dobro v spominu leto 1913. ko je Avstrija odkrila med vrstami svojih najvišjih oficirjev dobro razpredeno špijonažo. To je bil za avstrijski generalni štab najhujši udarec. Ne samo zato, ker je oficir-špijon pripadal štabu, temveč predvsem zato, ker je izdal načrt za napad avstrijske vojske. Ta načrt je bil izdelan jako skrbno in je Avstrija mnogo polagala nanj. Špijon Redl ni bil sojen, ukazano mu je bilo, naj se takoj sodi in obsodi sam.

Zgodovina te špijonaže je zelo zanimiva. Generalštabni polkovnik Redl je bil eden onih oficirjev stare armade, ki so stalno bili v denarnih zadregah. Da se reši dolgovi, je izdal domovino. Ruska špijonaža grofica Vera Nikolovna je bila ena onih opasnih žen, ki so se sukale okrog takih, ki vedo za tajnosti armade. Polkovnik Redl, kljub svoji znani nedostopnosti je podlegel lepoti te žene. Dosti ni izvedel od nje, a vendar dovolj, da ga lahko upropasti. Vse, kar je od nje izvedel, je bilo dovolj, da je špijon »Operball 13« moral izročiti načrte napada in to za ogromno nagrado. Finančno je bil polkovnik Redl za nekaj časa rešen, a padel je tega velikega špijona. Vendar ni bil kos špijonki Veri. Ona ga je spravila v svoje mreže, da se maščuje. Zvočni film ZKD ki bo v petek predvajan v Elitnem kinu Matici nam bo pokazal, kako je končal ta izdajalec in ljubimec avstrijskega generalnega štaba. Film se imenuje »Afera polkovnika Redla«.

Prisrčen sprejem slovanskih žen

Prihod predstavnic češkoslovaškega, bolgarskega in poljskega ženstva v Ljubljano

Ljubljana, 25. oktobra. Naše narodne dame so davi ob 9.45 ob prihodu beogradskega brzovalca na glavnem kolodvoru ugodno sprejele svoje zveznice pri delu za vzajemnost vseh slovanskih narodov prav izpozantno, navdušeno ter nad vse prisrčno. Pod vodstvom svoje voditeljice domovine dame ge. Franje dr. Tavčarjeve je najodličnejše zastopnice po vsem slovanskem svetu razširjene ženske organizacije »Edinstvo slovanskih žen« pričakovala tako množica zastopnic skoraj vseh naših ženskih društev, da toliko dam na glavnem kolodvoru nismo videli doslej še ob nobeni drugi priložnosti. Najmočnejše je bilo seveda zastopstvo Kolo jugoslovanskih sester iz Ljubljane in okolice, ki je tudi pripravilo sprejem in aranžma vsega obiska, polnočestvo so pa prišle k pozdravu tudi članice Splošnega ženskega društva, Kluba Primorsk, Atene, Pokreta in drugih organizacij s svojimi odbornicami. Razen ženskih društev so se sprejema udeležila tudi druga društva, predvsem Češkoslovaško-jugoslovenska liga, Jadranska Straža s odborniki in predsednico ženske sekcije go. dr. Pirkmajerjevo in tajnico Kmetovo, Soča, Sokolska župa, ZKD, Česka občina druge organizacije, ki imajo na programu slovansko vzajemnost, dobrodošlico je pa prišel izraziti tudi češkoslovaški konzul ing. Ševčík. Najprijetnejši in najprejstnejši vtis je napravila slikovita skupina čeških, primorskih in gorenjskih narodnih noš, saj so bile v njej najlepše gojenke mestne ženske realne gimnazije. Vodstvo te naše ženske šole in »Mladice« je s to skupino silno ustreglo lepoti in pomenu naših narodnih noš, saj na lepi ženi pride narodna noša do dvojne veljave. Razen tega sveže ga šopka zalih deklet je pa direktor Jug s profesorim zborom pripeljal še vse višje razrede svojega zavoda, da je bil sprejem tudi mladostno vesel in navdušen, zlasti so pa sliko povzdignile ogromne množice cvetje, saj k sprejemu menda prav nobena udeleženka ni prišla brez šopka.

Ko je izstopilo 24 zastopnic »Edinstva slovanskih žen«, dolgo ni moglo ponehati pozdravljanje in poljubljanje, a ko se je radostni sum vendar polegel, je izrekla najprijetnejšo dobrodošlico dvorna dama ga. Franja dr. Tavčarjeva z očarujočo to-

ploto in ljubeznivostjo, obenem je pa tudi s vso odločnostjo in resnobo poudarjala trdno voljo našega ženstva za doseg složenega sodelovanja vseh Slovanov. V svoji zahvali je voditeljica češkoslovaških dam ga. Smolaj-Čapková zlasti opozarjala, da je naloga vseh zavestnih žena širjenje slovanske vzajemnosti med najširšimi vrstami naroda, da dosežejo vsi Slovani srečno bodočnost v svobodi, za njo je pa v poljskem in srbohrvatskem jeziku v imenu poljskega ženstva povabila ga. dr. Sofija Kawecka slovanske sbojevnice v svojo poljsko domovino. Najrazveseljivejši je bil pa pozdrav zastopnice Bolgarke ge. Dimitrane Ivanove, ki je z ganotjem izrazila srečo, da so bolgarske žene spoznale najlepša mesta bratske Jugoslavije, preverjena je pa, da bo najlepše vtise svojim sestram sporočila iz slovanskega paradiza. V imenu naših deklet je s poetičnimi besedami pozdravila najuglednejše zastopnice slovanskega ženstva gojenka Trgovske akademije, znana deklamatorica gđc. Danica Klovora v slikoviti primorski noši, češ, da je lepša usoda našega naroda onstran meja in njegova srečna bodočnost zajamčena le v združitvi Slovanstva.

Po govornih so zastopnice vplivne »Edinstva slovanskih žen«, ki je med njimi tudi zastopnica ukrajinskih žen ga. Nikolajevska in jih spremljajo tudi predstavnice Jugosl. ženske zveze ga. Leposava Petkovičeva, tajnica osrednjega odbora Kola jug. sester ga. Milena Todorović ter več dam iz Beograda, skoz gost spallir licejski, ki so goste obsule s cvetjem, nato so se pa tuje in domače dame odpelele z avtomobilom v hotel »Union«. Med potjo je občinstvo prvobitno izšlo za edinstvo Slovanov povsod pozdravljalo z največjimi simpatijami.

K sreči se je zvedrilo in je posijalo solnce, da si bodo dame lahko ogledale mesto in z nebotičnika tudi okolico, ob 17. jih pa naše narodno ženstvo pozdravi na čajanki v Ljubljanskem klubu v Kazini, nato se pa odpelejo na Bled. Slovence so svojim prijateljicam poklonile obširno delo »Slovenska žena«, ki jo je odlično uredila ga. Minka Govekarjeva. Želimo, da bi obisk najplodnejših zastopnic slovanskih žena rodil mnogo uspeha.

„Punčke žive“

Ljubljana, 25. oktobra. Tako je nazvala učiteljica v Višnji gori ga. Marija Hötzel-Lehrmann svoje ljubko delce, mladinsko spevoigro v treh dejanjih. Tudi če bi imeli bogato mladinsko literaturo, bi se morali z dolžnim zanimanjem pomuditi pri tem srčkanem darilu našim najmlajšim za Miklavža in Božič.

Ce je težko napisati dobro odersko delo, je dvakrat težko zadovoljiti čisto, tako dojemljivo in rahločutno otroško dušo. Če se malo zamisliš v vsakdanje življenje, se kar ne moreš otresti misli, da odrasli vse premalo skrbimo za deco baš v pogledu primerne mladinske literature. Kar primerjamo število gledaliških iger za odrasle z onim za deco, pa bomo morali priznati, da tu ni številično ni pravega razmerja, kaj šele vzgojno. Seveda pa ne smemo pozabiti, da je mnogo težje govoriti iz knjižice ali z gledališkega odra mehki, neposredni dojemajoči otroški duši, tako, da bi bele vse njene rahle strunice, kakor pa odraslim ljudem. Za otroke bi morali pisati otroci in to bi bila prava mladinska literatura. Tako pa imamo le bolj ali manj posrečene poskuse razgibati otroško notranjost s toplo, lepo govorjeno besedo in živo podobo, da vsa vzuvalci v neskalni radiost. In med take posrečene poskuse smemo po pravici prištevati novo mladinsko spevoigro »Punčke žive«.

Kdor ne pozna in ne ljubi otroka, ne more pisati zanj. Da ga Marija Hötzel-Lehrmann pozna in ljubi, je najbolje dokazala v svoji spevoigri, polni miline, mehkega božanja kodrastih glav in toplega objemanja naših najdražjih drobnih bitij. Zenska duša in ženska roka sta otroku mnogo bližja kot možka in to se pozna večinoma tudi v mladinski literaturi. Spevoigra »Punčke žive« se ni bila dotikala, ko se je že vzpirjala z velikim uspehom po naših podeželskih odrih. Zjaj jo imamo v lični knjižnici in prihaja nam baš prav. Na pragu sta Miklavž in božično drevesce, največja radost naših malčkov. Hvaležni nam bodo, če jim v besedi doma ali pa v živni podobi na odru pokažemo, kako žive punčke, njihove najljubše prijateljice. Starši, sejejte torej prido po novi mladinski spevoigri »Punčke žive«.

Nastop višnjegorskih Sokoličev

Višnja gora, 23. oktobra. V nedeljo so otvorili Sokoli v Višnji gori letošnjo sezono z mladinsko igro »Kralj Brkolina«. S splošnim zanimanjem je občinstvo sledilo igri malčkov. Vsi mladi igralci brez izjeme so lepo in točno odigrali svoje vloge. Menda ni bilo nikogar med nami, ki ne bi bil zadovoljen. Zanimivo je, kako otroci nevede in nehoti posnemajo odrasle v besedah, kretnjah itd. Marsikatero svojo kretnjo smo videli točno posneto na odru. Kaj pa naše napake? Hvale vredno je težko delo s. Hötzelove, ki je popolnoma sama brez najmanjše pomoči spravila igro na oder v tako dovršeni obliki. Scenarija je bila izredno lepa. Naslikala sta jo nam br. dr. Močnik in Thurnher. Želimo si, da bi bilo v našem lepem mestecu malo več vzajemnosti, pa bi lahko imeli mnogo lepih in koristnih prireditve, saj nam sposobnih moči in veselja do dela ne manjka. Le v slogi je moč, nesloga pa ljudi slabi.

Beležnica

Koledar.
Danes: Sreda, 25. oktobra katoličani: Krišant, Zlatica, pravoslavni 12. oktobra. Današnje prireditve.
Kino Matice: Pesem sveta.
Kino Ideal: Jonny ukrade Evropo (Harry Piel).
Kino Dvor: Krvava maneža.
Kino šiška: Kraljica sužnjev.
Predavanje podružnice SVD ob 19. predava ga. ravnatelj Lap o cvetju v jesen. V predavalnici mineraloškega instituta na univerzi.
Dežurne lekarne.
Danes: Mr. Kurait, Gosposvetska cesta 10 in Sušnik, Marjina trg 5.

Izpod sita

Kdor ima v teh hudih časih še kaj, kar lahko ponudi petičnim ljudem na prodaj, je srečen med nesrečnejši. Drugi namreč razen svojega rojstva kosti nimajo ničesar več in so navezani zgolj na delo, če ga sploh dobe. In beati possidentes prodajajo vse, od zakonskih postelj do zobobrevcev, ki so jih rabili sami v dobrih starih časih, ko so še jedli mesene klobase. Tudi knjige in slike prodajajo ljudje v hudi stiski. Kaj hočemo, knjige ali slike se ne moreš najesti, kruha pa lahko. In tako smo čitali oni dan, da prodaja nekdo dve krasi sliki na platnu s starinskimi okvirjem, ki predstavljata presvetlega cesarja Franca Jožefa na lovu v Bad Ischlu iz l. 1868. Kdor prodaja tako dragocene slike, mora biti res v hudi stiski. In ne moremo si kaj, da ne bi opozorili našega rodoljubnega občinstva, naj ne zamudi ugodne prilike. Slike cesarja Franca Jožefa na povrh še na lovu v Bad Ischlu niso na prodaj vsak dan. Nakup toplo priporočamo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2308.18—2319.34, Berlin 1362.91—1373.71, Bruselj 795.74 do 801.68, Curih 1108.35—1113.85, London 182.75—184.35, Newyork 3819.38—3847.64, Pariz 223.79—224.91, Praga 169.84—170.70, Trst 301.35—303.75, Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.70 (premija 28.5%).
INOZEMSKA BORZA.
Curih: Pariz 20.1925, London 16.52, Newyork 34.7, Bruselj 17.9750, Milan 27.22, Madrid 43.1750, Amsterdam 208.25, Berlin 123.15, Dunaj 57.10, Praga 15.3250, Varšava 57.90, Bukarešta 3.05.

Kmalu po poroki.

— Možiček, pa začniva z dolgovi, toda opozarjam te, da imava oba krepke pesti.
— Da, ženica, vse kaže, da bova lahko metala upnike skozi vrata.

Reševanje francoske vladne krize

Obnova vlade s podporo socialistov se je izkazala kot povsem nemogoča — Ni izključeno, da bo sestavljena samo začasna prehodna vlada

Pariz, 25. oktobra. Prvi dan krize in posvetovanj med strankami še ni prinesel razjasnitve v vladni krizi. Toliko je gotovo, da je prepad med radikali in socialisti trenutno nepremostljiv. Večji del radikalov je za vladno večino, ki bi bila razširjena proti desnici. Pri tem bi v glavnem šlo za vlado, sestavljeno iz radikalov, ki bi iskala podporo pri strankah sredine, ne da bi prevzele tudi soodgovornost v vladi. Vsi v zadnjem sanacijskem programu določeni socialisti predlogi, kakor uvedba državnih monopolov na petrole in vojni material, obremenitev privatnih plač z davkom krize itd., bi se opustili. Tako vlada bi bila seveda le prehodna in bi bila vedno v nevarnosti, da se spodtakne ob najmanjši okoliščini. Ker bo finančni minister v bodoči vladi igral odločilno vlogo, mislijo na to, da bi prevzel tudi predsedništvo vlade. Naravno je, da se v tej zvezi zlasti imenuje George Bonnet, ki si je s svojim pogumnim nastopom za sanacijo državnih financ pridobil spoštovanje tudi na desnici. Pričakujejo, da bo predsednik republike že popoldne imenoval mandatarja za sestavo vlade.

Glasovi francoskega tiska

Pariz, 25. oktobra. AA. Listi se strinjajo v tem, da je treba po dosedanjih treh eksperimentih z vlada, ki so jih podpirali in vrgli socialisti, opustiti vsako možnost sestave vlade ki naj bi se zanašala na podporo socialistične stranke. Vse kaže, da je kriza težka in da je ne bo lahko razplesti, ker večerjajše glasovanje ne daje nikake opore za presojo razpoloženja zbornice glede sestave nove vladne večine. Listi ugibajo na vse strani: čeprav se desničarski zavzemajo za razširjenje vladnega bloka na desno, odnosno celo za zapetno ustanovitev nacionalne unije (»Figaro«) ter smatrajo le nekateri levičarski listi kot možno sestavo levičarske večine, je večina mnenja, da se da sestaviti, če že ne koncentracijska, le čisto radikalna vlada.

Tako piše »Volonté«: Mislimo, da ni mogoče, da bi se jutri vseda drug zaven drugega Renaudet in Fländin. Po vsej verjetnosti gremo nasproti manjšinskemu radikalnemu kabinetu, ki bo živel od naklonjenosti ostalih skupin.

»Le Journal« pravi: Koncentracija? Nikakor ne brezpogojno, verjetnejše je kabinet z radikalnim jedrom in s podporo neo-socialistov ter levega centra. Z takšno vlado prihajata predvsem v poštev Albert Sarraut in Chaumet.

Ti dve imeni se tudi v ostalih listih najpogostejše pojavljata. Toda naj bo vlada sestavljena že tako ali tako in naj bo njena večina takšna ali takšna, vsi listi so si edini, da je najnujnejša naloga finančna obnova in ravnotežje proračuna. Tako pravi »Matine« med drugim: Pričakovati moramo, da bo bodoči predsednik znal pomiriti politična nasprotja, kar je neobhodno potrebno za čimprejšnjo finančno obnovo, ki mora biti na trdni in zdravi tehnični podlagi.

Nadalje pravi »Matine« — in vse kaže, da je s tem pogodil mnenje široke javnosti — Kartela ni več in ker se je to pot že tretjič zgodilo, da ga je Blum ubil v dobi ene same zakonodaje, pač nihče ne bo več prišel v izkušnjava, da bi se še četrtič spustil v takšno pustolovščino. Sicer se pa nobena vlada ne more več zanašati na socialistične glasove, ker je sedaj neizogiben razkol v vrstah socialistične stranke in ker sta dve tretjini skupine pahnjene v opozicijo, ki jim onemogoča udeležbo pri parlamentarnih poslih.

Gustave Herve, ki se v današnji »Votolre«, bavi s krizo francoske vlade, pravi med drugim:

Prihod Titulesca v Beograd

Beograd, 25. oktobra. p. Drevi bo prišel v Beograd rumunski zunanji minister Titulescu, ki se vrača iz Aten v Bukarešto. V teku noči in jutri bo imel konferenco z našim zunanjim ministrom Bogoljubom Jevtičem. Jutri zvečer bo odpotoval v Bukarešto. Rumunskemu zunanjemu ministru je odpotoval nasproti do Skoplja višji uradnik našega zunanjega ministva Ivan Subotić.

Atene, 25. oktobra. p. Grški zunanji minister Maksimos je povabil k sebi jugoslovanskega poslanika dr. Hrističa ter turškega poslanika Emisa beja, ki ju je obvestil o vsebini svojih razgovorov z rumunskim zunanjim ministrom Titulescom.

Izenačenje zakonodaje Male antante
Bukarešta, 25. oktobra. V senatu se je te dni vršila v skladu s sklepi, sprejetimi v Sinaji, prva konferenca za izenačenje zakonodaje v državah Male antante. Rumunski minister za pravosodje Popovici je izjavil, da se bo predvsem delalo za izenačenje trgovskega in meničnega prava.

Radio tenorist svetovni pevec čarobnega glasu
JOSEPH SCHMIDT
poje
Pesem sveta
Sodelujejo:
CHARLOTE ANDER
VIKTOR DE KOWA
FRITZ KAMPERS
Danes ob 4., 7. in 9. zvečer
Elitni kino Matica
Telefon 2124

V petek svečana premiera
ZNAMENJU KRIZA
REZERVIRAJTE SEDEZE!
Elitni kino Matica
Telefon 21-24

Jesenski živilski trg

Ljubljana, 25. oktobra. Na živilskem trgu zadnje čase ni več takšnega navela, kakršen je bil prejšnje mesece. Seveda je pa vedno dobro založen, s sadjem pa celo preobložen. Jabolk sicer ni, mnogo je pa še vedno grozdja in kostanja. Za grozdje se nagiblje sezona h koncu in žlahtnega, res lepega ne dobijo na kmečkem sadnem trgu, kjer ga tudi ni bilo prej. Precej lepo grozdje je še vedno na stalnem sadnem trgu, kjer pa ga prodajajo po 6 do 8 Din kg.

Hrvatice in Belokranjci prodajajo šmarico in izabelo, tu in tam tudi drugo žrnico po 4 do 5 Din kg. Za nežlahtno grozdje te cene niso baš nizke, toda žlahtno grozdje prihaja zdaj samo od zelo daleč, in sicer mnogo iz Smedereva, en prodajalec ga je po prodajal danes celo iz niške okolice. Kostanj je letos poceni kot je bil lani, po 4 Din kg ali liter po 2 Din. Nekaj kostanja je precej lepega. Zimskih jabolk je zelo malo in še tista so akoraj v obličen. Res lepih ne dobijo iznad 4.50 Din kg, razen tega pa se tudi mešani ne morejo dobro založiti z njimi za zimo, ker je lepih jabolk le po nekaj kilogramov. Danes je bilo še precej jurčkov, ki so jih prodajali po 3 Din merico. Sivke so po dinarju merica, gospodinje jih ne cenijo posebno. Na zelenjadem trgu se tudi že zelo pozna jesen. Zgodnjega solivja ni več. Težko na že tudi dobiš paradiznike, ki so po 5 Din kg ne posebno lepi. V modo prihaja zelje. Trg je zelo dobro založen z zeljnatiimi glavami, ki so poceni, saj dobijo najlenšo za 2 Din. Seveda je mnogo tudi kilega zelja, ki ga gospodinje zelo kupujejo, vendar se je pocenilo celo trnovsko, ne da bi se trnovske zeljarice zaradi tega kaj razburiale kot so se predlanskim ob znani zeljarski vojni. Trnovsko zelje je imelo že nekaj let sem tradicionalno ceno — 4 Din kg, zdaj ga pa prodajajo po 3 Din kot kmetje. Kmetje za zdaj nočejo več po-

ceniti zelja ter priznati, da njihov produkt zaostaja za trnovskim.

Na trgu se tudi že pozna, da se bližajo Vsi eveti. Med zelenjavo je mnogo jesenskega cvetja, največ krizantem. Kmečki cvetlični trg je natrpan z zelenjem, venci iz smrečja z vsem mogočim cvetjem, nekaj ga je vmes v dvojnem pomenu besede žlahtnega. Cene so še precej zmerne.

Na perutninskem trgu je vedno dovolj jaje, ki se več ne podražujejo, lepša prodajajo po dinarju, drobna pa po 75 par komad. Na Sv. Petra nasipu je bilo danes izredno mnogo zeljnatih glav, nad 30 vozov. Prodajali so jih po 75 par komad ali po isti ceni kilogram. Krompirja je bilo nekaj manj, ponujali so ga po 80 par kg.

Naše gledališče

DRAMA.
Začetek ob 20. uri
Sreda, 25. oktobra: Sonata strahov. Red Sreda.
Četrtek, 27. oktobra: Pravica do greha. Izven. Znižane cene.
Petek, 27. oktobra: Zaprti.
Sobota, 28. oktobra: Mlinar in njegova hči. Izven. Znižane cene.
Drevi ob 20. uri vprizori naša drama Strindbergova »Sonata strahov« za stalni red Sreda. Režija je Debečeva, za sedba premijerska. Ker je to ena poslednjih vprizoritev tega dela, se prav posebno opozarjamo na nocojšnjo predstavo.

Kdor se hoče v resnici dobro zabavati, naj posesti češko veseloigro »Pravica do greha«, ki se bo vprizorila v četrtek 26. t. m. v ljubljanski dramli.
»Mlinar in njegova hči«. Zasedba petdejske žaloigre »Mlinar in njegova hči«, ki se po 14 letih zopet vprizori v ljubljanski dramli, je naslednja: Kristofa Cnota, mlinarja, igra g. Lipah, njegovo hči Marico gđc. Boltarjeva, županjo ga. Medvedova, vdovo Korenko ga. Rakarjeva, njenega sina Konrada g. Gregorin, g. Bratina je gosliničar Pivsek, ga. Gabrielčeva je njegova žena Meta. Kmeta igra g. Potokar, grobokopa g. Plut, duhovnika g. Pianek. Žaloigro režira g. Milan Skrbinek. Opozarjamo, da je prva predstava v soboto dne 28. t. m. po znižanih dram-skih cenah.

OPERA.

Začetek ob 20. uri.
Sreda, 25. oktobra: Samson in Dalila. Red A.
Četrtek, 26. oktobra: Halka. Red Četrtek.
Petek, 27. oktobra: Zaprti.
Sobota, 28. oktobra: Havajska roža. Izven. Nedelja, 29. oktobra: Tosca. Gostujeta ga. Zinka Kunčeva in g. Ivan Franzl. Izven.

Drevi ob 20. uri se poje »Samson in Dalila« za red A.
»Halka« z gospo Zlato Gjungenac in v ostali izvrstni zasedbi, se vprizori v četrtek dne 26. t. m. za stalni abonma red Četrtek.

Druga repriza izvrstno uspele opere »Havajska roža« bo v soboto dne 28. t. m.
Ljubljanska opera vprizori na praznik Vseh svetnikov zvečer Wagnerjevo opero Parsifal. Ker bo to edina vprizoritev tega dela, opozarjamo že danes na prvi november v naši operi.

Puccini »Tosca«. V nedeljo dne 29. t. m. se poje v naši operi prvič v letošnji sezoni izredno priljubljena Puccinjeva opera »Tosca«. Naslovno vlogo poje ga. Zinka Kunčeva iz Zagreba, v tenorski partiji Cavaradossija pa nastopi prvič na našem odru g. Ivan Franzl, pevec izrednih glasovnih kvalitet, ki ima brez dvoma pred seboj še lepo bodočnost. Je proti koncu svojega glasbenega studija. Vlogi Cavaradossija obvlada v vsakem pogledu in jo odlično poda. Barona Scarpia bo pel

Dnevne vesti

— Z naše univerze, Rektorat univerze kralja Aleksandra v Ljubljani razpisuje mesto steklopihača dnevnika. Steklopihač mora biti sposoben sestavljati in pripravljati aparature, potrebne za anorganske in organske preparativne namene. Prošnje je treba vložiti do 5. novembra.

— Odvetniška vest, Odvetnik v Mariboru Frano Farkaš se je zaradi bolezni odpovedal advokaturi in je bil na lastno prošnjo izbrisan iz imenika advokatov. Za prevzemnika njegove pisarne je bil postavljen odvetnik v Mariboru dr. Ferdo Miller.

— Kongres brivcev in lasničarjev. V ponedeljek popoldne se je pričel v Zagrebu kongres Saveza brivsko-frizerskih obrtnikov kraljevine Jugoslavije. Kongresu so prisostvovali delegati iz Beograda, Sarajeva, Splita, Ljubljane, Sibenika, Niša, Novog Sada in mnogih drugih mest. Nekateri govorniki so zahtevali, naj bi bila brivska obrt enotna, češ, da ni mogoče zagovarjati stališča, da je obrtnik, ki striže moškega, drugačen od obrtnika, ki striže ali češ žensko. Sprožena je bila tudi zahteva, naj bi se izpremenil § 32 občnega zakona tako, da bi en obrtnik ne smel imeti več lokalov v enem kraju, ker to favorizira bogate na škodo siromašnih. D. Stojanovič iz Beograda se je zavzemal za izpremembo § 23 točka 2 o nazivu, da bi se imenovali brivsko-frizerski obrtniki, temveč da bi se našel primeren izraz, ki bi odgovarjal našemu jeziku. Končno je bil izvoljen nov upravni odbor s predsednikom g. V. Vukosavljevičem iz Beograda.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 86 z dne 25. t. m. objavlja dodatni sporazum k trgovinski pogodbi med kraljevino Jugoslavijo in republiko Avstrijo, navedbo bana dravske banovine glede delovanja brezobrestnih gradbenih hranilnih zadrug, navedbo bana dravske banovine glede delovanja agentov registriranih pomožnih blagajn ter hranilnih in posojilnih zadrug, objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarj in letu 1933 in razne objave iz »Službenih Novic«.

— Prodaja žrebecev banovinske žrebčarne na Selu pri Ljubljani. V sredo, 29. novembra ob 9. uri v žrebčarni na Selu pri Ljubljani prodanih na javni dražbi 7 žrebecev. Informacije se dobe pri upravi žrebčarne.

— Delo dobe. Borza dela v Ljubljani sprejme za takoj krojača, 2 raznašalca peciva, hlapca, torbarja, slaščičarskega vajenca in pekoveškega vajenca.

— Vino za pšenicu. Na otokih Rabu in Pagu je grozdje zelo poceni. Na debelo ga prodajajo po 1 Din, vino pa po 1.40 črno in po 1.50 belo. Večina dajejo vino za pšenicu, in sicer liter vina za kilogram pšenice. Največ vina so pokupili trgovci s Sušaka, iz Gospiča in Ljubljane.

Zvočni kino Ideal

SAMO DVA DNI

Harry Piel

Jonny

ukrade Evropo

Jutri MAGDA SCHNEIDER

„LJUBIMKANJE“

Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer.

— Delomržeži in izkoriščevalci občinskih podop. Banska uprava dravske banovine proglašja za delomržeže in izkoriščevalce občinskih podop Antona Völknierja iz Stojnice, Avgusta Pasero iz Konjice, Ajloza Matosa iz Smlednika, Jero Drolc iz Motnika, Franca Kaca iz St. Janža na Dravskem polju, Ivana Roka iz Konjice, Marijo Znidaršič iz Studenca, srez Krško, Franca Fislerja iz Tržišča, Antona Sekola iz Kostanjevice, Alojzija Simončiča iz Boštjana, Feliksa Stefancioza iz St. Ruperta, Leopolda Mirta in Alojzija Maglerja iz Krškega, Valentina Podstenska iz Razbora, Vinka Jenka iz Mavčič, Franca Zajca iz Skal, Ludvika Matuha iz Mirne peči, Ivana Gračnerja iz Kozjega, Ivana Osvalda iz Loza, Avgusta Gnidovca iz Ajdovca, Ivana Laha iz Bele Cerke in Silvestra Šeska iz Planinske vasi.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, megleno in neustojljivo vreme. Včeraj je v Ljubljani in v nekaterih krajih Dalmacije deževalo, drugod je bilo pa samo oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 18, v Sarajevu 17, v Skoplju 15, v Mariboru 14,2, v Beogradu 14, v Ljubljani 12,2, v Zagrebu 12 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,6, temperatura je znašala 10,4.

— 6.500.000 Din globo bo plačala beograjska tovarna špirta Všečka, ker je vtihovala 4 vagona špirta, ne da bi plačala državno trošarino. Organi beograjske finančne direktije so pregledali knjige in zalogo tvornice ter donali, da faktično stanje ne odgovarja stanju po knjigah. Vodstvo tovarne se je izgovarjalo, da so delavci špirt razliži in finančna direktija je dala razkopati zemljo na kraju, kjer so špirt pretakali. Izkazalo se je pa, da to ni res in zato bo morala tovarna plačati 6 in pol milijona globo.

— Samomor sreskega naletnika v Baški Palanki. Včeraj zjutraj se je ustrelil v Novem Sadu sreski naletnik v Baški Palanki Damian Stojšič. S karabinko si je pognal kroglo v srec.

— Iz žalosti za ženo v smrt. V vasi Novo selo blizu Vinkovcev se je obesil v ponedeljek 67letni Jakob Weismann. Nedavno mu je umrla žena in to ga je tako potrla, da si je končal življenje.

— milo, kombinirano s terpentinom kot razkrajajočim sredstvom, daje mnogo omenjano terpentinsko milo. Med temi milom imamo tudi tako blaga, da čez dan s njimi peremo, zvečer pa gremo lahko še na zabavo. Tako dobro znano fino milo je Albus terpentinsko milo.

— Radio Therna Laška. Najučinkovitejši zdraviljenje revmatizma vseh vrst, išijasa, ženskih bolezni, znižanje krvnega tlaka itd. Odprto vse leto. Pavšalna penzija za 10 dni Din 600.—, za 20 dni Din 1.100.— Zahtevajte prospekte od uprave zdravilišča. 528-n

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženosti živčih, nespajku, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefov« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok. Poizkusi na univerzitetnih klinikah so dokazali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodnem katarju, v kratkem času zopet dobili veselje do jedi z uporabo staropreizkušene »Franz Josefov« vode. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Iz Gradnja tramvajske proge. Obljubili so nam, da se bomo že pred božičem vozili po krožni tramvajski progi. Delo je doslej napredovalo še precej hitro, saj je proga že zgrajena v onem delu, kjer se doslej ni vozil tramvaj, ter je prav za prav že sklenjen krog, toda morajo še obnoviti staro progo od Zaloške ceste do glavne pošte. Zda obnavljajo staro progo na Zaloški cesti od šentpeterske cerkve proti garnizijski bolnici. Tirnice so že položene in zvarjene. Tu bo en tir. Dvojini je položeno do Leonišča. Vzdolž bolnice polagajo tudi delavci mestne plinarne plinovod. Gornji ustroj proge je povsem dograjen do bivše carinarnice na Masarykovi cesti, na Šmartinski cesti bodo pa kmalu postavili vse nosilce za elektrovoz. Na šentpeterskem mostu betonirajo temelje. Na samo mostno konstrukcijo ne smejo položiti tira, ker bi ne zmogla takšne obremenitve, zato jo morajo primerno ojačiti. Betonirajo na mostni konstrukciji armirano ploščo. Prihodnji mesec začno obnavljati staro progo v mestu. Do božiča najbrž ne bo zgrajena krožna proga, četudi bo ugodno vreme.

— Iz Finančni direktor dr. Valjavec Ljudevit se je vrnil z dopusta in prevzel vodstvo finančne direktije. Stranke sprejema vsak delavnik od 10. do 12. ure.

— Iz Brezplačni tečaj češkega jezika za široko javnost priredi tudi letos Jugoslov. češko-sloven. liga. Vpisovanje bo v četrtek, dne 26. t. m. od 18 in četrt do 19 ure v šentjakovski meščanski šoli.

— Iz Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana vabi na članski sestanek v petek, dne 27. oktobra ob 20. uri v lokal na Kongresnem trgu 1-II (pošlovje Kazine). Razpravljalo se bo o predlogih kluba inženjerjev in arhitektov-pripravnikov o uvedbi javnih del kot sredstvu za ozdravljenje gospodarstva. Glede na važnost in pomembnost te razprave vabljeno vse članstvo.

— Iz Palača Trgovske akademije in državne trgovske šole je v glavnem dograjena. Zidariji imajo še nekaj manjših del, ki jih bodo končali v začetku prihodnjega meseca. Druga dela se bodo pa še zavlekla do božiča. Slikarji še niso končali svojega dela, parketarji pa še niso začeli. Zgradba ne bo suha tako kmalu, zato se šoli ne bosta mogli vseliti v njo pred novim letom.

— Iz Ljubljana posluša pesem, kakršne še ni čula. Radio tenor svetovnega slovesa poje tako, kot ni v Ljubljani še nihče pel. Morda je bil Caruso večji pevec. Oni, ki so slišali oba, pravijo, da Schmidt prekaša Carusa. Glasovno je tako močan, da nima tekmeča in ga ne bo tudi tako kmalu na sel. Njegova pevška slava gre po svetlu z bliskovito naglico. Joseph Schmidt poje v Elitnem kinu Matici še samo 2 dni.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«

V ISKLI. — Telefon 33-87

Monumentalni zgodovinski vefilmi

„Kraljica sužnjev“

Vefilmi v stilu grandioznih vefilmov »Ben Hur«, »Quo vadis«

MARIA CORDA

Predstave danes in jutri ob 4/7 in 4/9

Dopolnilo velenanim v zvočni tehnik

Pride! Paul Abrahamova opereta

»LJUBEZEN Z NEBA«

— Iz V petek premiera zvočnega monumentalnega filma »V znamenju križa«. Opozarjamo cenjeno občinstvo, da si nabavi vstopnice v predprodaji. Kljub ogromnim nabavnim stroškom ostanejo cene običajne.

— Iz Starši! Občni zbor društva »Sola in dom« v Ljubljani bo v nedeljo, dne 5. novembra ob 9. uri v Delavski zbornici. — Dnevni red: 1. Konstituiranje občnega zbora; 2. Poročila društvenih funkcionarjev; 3. Poročilo nadzorstva; 4. Volitve odbora, nadzorstva in delegatov; 5. Poročila in resolucije; 6. Slučajnosti. Vsem, ki jim je pri srcu blaginja naše mladine in napredek našega šolstva, naj se udeležijo občnega zbora. Članarino plačajo pri vstopu v dvorano. — Odbor.

— Iz Strojevniški pouk, trimesečni večerni tečaj za začetnike in izveščance. Šolniki znižana. Dižaki(nje) drugih št. posebnih popust. Vpisovanje dnevne Christofor učni zavod, Dombaravska c. 15. 548-n

— Iz Društvo Skrb za mladino v Ljubljani priredi, kakor vsako leto, tudi letos šteje obiskovalcev grobov. Vse obiskovalce prosimo, da v svrhu kontrole vržejo v nabiralnik vsaj en novic, saj bodo s tem storili mnogo v pomoč najrevnejšim, družu pa v bodrilo k vztrajnemu delu. 545-n

— Iz Očala, daljnogledi, barometri, fotoaparati itd. najugodnejši nakup pri Pr. P. Zajca izprašanem optiku, Ljubljana, Stari trg 9. Cenčki brezplačno.

— Iz Ženski pokret ima v četrtek dne 26. t. m. ob 6. uri sestanek v damski sobi kavarnice »Emona«. Vabljenje vse, ki se zanimajo. 549-n

Sadbarska sezona v Beli Krajini

Ljubljana, 25. oktobra. Letošnje leto kljub številnim napovedim ni bilo v pogledu sadjarstva v Beli Krajini tako slabo, kakor se je splošno pričakovalo. Po nemali zaslugi ljubljanske Kmetijske družbe, ki je po svojem tajniku g. Kafolu in 12 podružnicah v raznih krajih Bele Krajine organizirala nakup in prodajo sadja, je naš kmet prišel do tako lepih denarcev, kakor s prodajo sadja moramo se nikdar ne. Zaradi velike oddaljenosti od večjih tržišč ni mogel doslej svojega sadja spravljati na trg, nego je bil preučen brezvestnim prekupcem, ki so kmotovo bedo izrabljali in plačevali sadje po sramotno nizkih cenah.

Pomembno je, da je letos nastopila Kmetijska družba v belokranjskih krajih kot nakupovalca boljše vrste sadja in ga je bilo le v Metliki naloženih nad 40 vagonov poleg tega pa je KD odpejala velike količine s tovornimi avtomobili v Ljubljano in še dalje v južne kraje. Plačevala je od 250 za kg. To je prvi primer v teh krajih, da se merodajni niso obračali na kmetale s teoretičnimi predavanji in razglabljanji, nego so mu tudi dejansko pomagali, kar bo pač na kmetu ugodno vplivalo, da se bo s se večjo ljubeznijo oprijel sadjarje. Pri tej akciji moramo omeniti predvsem tudi čemurškega sreskega načelnika g. dr. Trstnjaka, sreskega kmetijskega referenta g. Stoklasa in samskega trgovca g. Severja, ki so tudi z največjim razumevanjem vložili svoj trud v delo za čim boljše uspeh. Naloga oblasti naj bi sploh bila, da poleg teoretičnega dela vsaj nekaj let kmetu tudi praktično pomagajo s sredstvom prodaje, ker se bo kmet le tako oprijel katekoreli nove ali pospeševane panoge kmetijstva.

Niti vinogradi niso letos dali tako slabega ploda, kakor smo prvotno mislili. Nekateri domače vrste (pohel, belina itd.) so sicer res zaradi neugodnega vremena malo trpele, vendar pa so nove vrste (španjol, traminec, rulanec, silvanec, laški razling itd.) zadovoljile. Mošti kažejo po 16 do 18% sladkorja in 9 do 11% kisline. Portugalka je izredno dobra. Povprečno je imela 17 do 19% sladkorja in odlično barvo. Pridelke je sicer res malo manjši, a kakovost je kljub temu dobra. Za črno portugalko se že sedaj pri producentih giblje cena od 5 do 7 Din. Vinarska zadruga plačuje grozdje svojim članom po odstotku sladkorja in sicer za belo grozdje 15, za črno pa 20 par, kar znaša za kg 3.20 do 3.24 Din. Belokranjci so se letos z umnim vinogradništvom tako izkazali, da so zadovoljni celo strokovnjaki z njimi in da služijo največjo pohvalo, za kar se imajo zahvaliti tudi smotrnemu delu oblasti in vinskemu zakonu.

Če se igra otrok z orožjem

Novo mesto, 24. oktobra.

V Selah, občina Trebeljno, se je prepetila huda nesreča, ki je končala s smrtnim izidom in hudo telesno poškodbo. Sedaj v jeseni kmetje pasejo živino zunaj na travnikih, da se tako prihrani čim več suhe krme. Govedo pasejo otroci, pri čemer se vedno igrajo bodiš s svojimi igrami ali ognjem. Eden takih pastirčkov, Mejakov Tone iz Sel, pa je neke iztaknil samokres, o katerem ni vedel, da je nabit. Lepo je sedel s svojo tovarišico Grlico Franciško na pašo, pri tem pa pritiskal na petelna in ogledoval na vse načine nevarno orožje. Naenkrat se je samokres sprožil in krogla je mlademu neprevidnemu zdrobila koleno ter občila poleg stoječih deklici v trebuh.

Domači so takoj prepeljali oba težko ranjena otroka v novomeško bolnico. Med tem, ko leži fant v kandijski bolnici Usmiljenih bratov z zdrobljenim kolonom, je smrtonovorno ranjena Franciška podlegla poškodbam že drugi dan po prevozu v žensko bolnico v Novem mestu. Zopet en svaričen primer mladini, ki naj ne jemlje v roke orožja, s katerim ne zna ravnati.

Iz Celja

— c Savinjska podružnica SPD v Celju bo proslavila v nedeljo, 12. novembra 40-letnico obstoja. V soboto, 11. novembra ob 20. uri v Narodnem domu jubilejni občni zbor, v nedeljo, 12. novembra pa bo planinska prireditev.

— Poroke. Te dni so se poročili: poseetnikov sin Josip Stipar od Sv. Jurija v Slovenskih gorah in kuharica Neža Zajčeva iz Celja, kovinar Stanišlav Hajniger in pletilca Alojzija Rijavčeva iz Celja ter tovarniški delavec Martin Znidar iz Lise in šivilja Ana Dolencova iz Košnice. Čestitamo!

— Umrl je v ponedeljek, 23. t. m. v Želovniku pri Celju 74letni kočar Martin Rošec, v nedeljo, 22. t. m. pa je umrl v celjski bolnici 16 mesecev stari sinček delavca Vinko Vangoš iz Podvrha pri Braslovcah.

— c Zrtve splašanih konj je postal v ponedeljek, 23. t. m. 25letni hlapec Ivan Mohorko od Sv. Lovrenca pod Prožnimom. Ko je vozil po cesti z dvovprežnim vozom, sta se konja splašila. Mohorko je padel pod voz in kolo mu je šlo čez trebuh. Težko poškodovanega hlapca so prepeljali v celjsko bolnico.

— c Pomagajte poplavlencem! Mestno načelstvo v Celju razglašja: Posledice zadnjih poplavnih katastrof, ki so zadele mesto Celje, so tako ogromne, da dosedajni prispevki države, banovine in drugih korporacij ne zadoščajo za potrebno pomoč poplavlencem. Zato se poziva celjsko meščanstvo, da po svojih najboljših močeh in po svojih zmognitih razmerah pomaga lajšati bedo poplavlencev, bodisi z denarnimi prispevki, bodisi z darili v naravi, kakor n. pr. z živilji, kurivom, obleko itd. — Denarne in druge prispevke sprejema pomožni odbor za pomoč poplavlencem v mestu Celju (soba št. 2 mestnega načelstva, mestni uradnik g. Znidarčič).

Dober odgovor.

— Ti si napisal knjigo o Indiji? Saj nisi bil nikoli tam.

— Kaj misliš, da je bil Dante v peklu, predno ga je opisal?

Uboj v Kregarjevem pri Kamniku

Zamljen obsojen na 3, Kemperle na 2 in pol leti robije

Ljubljana, 25. oktobra.

Včeraj smo poročali, da je mal. senat obravnaval uboj, izvršen pred petimi leti v Kregarjevem blizu Kamnika, ki pa so ga pojasnili šele sedaj. Janeza Zamljena, ki je šel v družbi dveh fantov vasovat so zasledovali trije drugi fantje. Bila je temna noč. Dohiteli so j.h. eden je posvetil, Peter Zamljen je pa zamahnil z vso silo z debelim kolom po Janezu Zamljenu. Čeprav je udarec prestregla orehova veja, je bil Janez tako močno zadet, da mu je počila lobanja in je zaradi otrpnenja možganov kmalu umrl v ljubljanski bolnici.

Za razpravo je vladalo veliko zanimanja zlasti med Kamničani in je mnogo kamniških okoličank prišlo v Ljubljano. Po uvodnih formalnostih, je predsednik malega senata s. o. s. g. Kralj pričel za silno izjavljati glavne obtožbe Petra Zamljena.

Predsednik: Najbolje za vas Zamljen, je, da poveste po pravici. Ali ste storili, česar vas dolže?

Zamljen: Sem!

Predsednik: Povejte, kako je bilo. Obtoženec: Bili smo v gostilni skupno s pokojnim, ki je sedel s Trobeškom in Zabavnikom v sobi, mi smo popili dva litra pred gostilno. Kmalu je Janez s tovarišema odšel, Kemperle, ki je to opazil pa mi je dejal: dajmo ga malo oplašiti: Janez je dedec in ne gre, da bi vasoval. Bil sem malo vlnjen in sem prijel za pajžol, Kemperle pa je prijel za dva debela kola in mi enega ponudil: tale je boljši. Da nas ne bi silili, smo tekli za njimi po travi ob cesti. Ko smo jih dohiteli, je Janez Zamljen obstal, Trobešek in Zabavnik sta pa zbežala. Kemperle je posvetil, jaz pa sem zamahnil. Nisem mislil po glavi, temveč čez hrbet.

Drugobtoženi Janez Kemperle je izpovedal podobno, trdil pa je, da Zamljena ni nagovarjal, temveč je Zamljen sam vabil njega in Prekleta, da gresta z njim za Janezom Zamljenom. Ko nista hotela sodelovati pri napadu, je Zamljen rekel, da ga bo sam, če mu ne bosta pomagala. Posvetil je šele potem, ko je udarjen Janez Zamljen zastokal. Izmišljeno je, da bi pred gostilno rekel: dajmo jih in da bi Zamljenu dal namestu pajžola kol. Res je, da sem nagovoril Prekleta, da sva šla h Gradiškovi, da bi ta v primeru poizve-

dovanja orožnikov izjavila, da sva bila pri nji.

Predsednik: Zamljen, ali ste tudi vi rekli Prekletu, kako naj pred sodnijo govori?

Zamljen: Jaz nisem nikomur prigovarjal. Za Gradiškovo sploh nisem vedel, da kaj ve o stvari.

Preklet, ki je pred petimi leti težko pričel in je sodišče moralo zaradi tega preiskavo prekiniti, ker ni imelo dokazov, je v svojem zagovoru zatrjeval, da je Zamljenu in Kemperlu prigovarjal, naj ne grejo za Janezom. Tudi Kemperle je prigovarjal, na kar je Peter Zamljen pripomnil: Danes ga pa bom malo, ker je tako lepa noč! Po udarcu je Zamljen zavpil ležečemu: No, zdaj si ga pa požri.

Predsednik: Zakaj ste pred sodnijo krivo izpovedal?

Preklet: Bal sem se, da ne bi zaprl! Še mene, kakor so Zamljena in Kemperle. Kemperle in Zamljen sta mi rekla, da ne smem ničesar povedati. Gradiškovi sem povedal še isti večer, da je bil Janez Zamljen malo tepen in da naj reče, da smo bili že ob 11. zvečer pri nji.

Zastlišana je bila zadnje obtožbe Justina Gradiška. Izpovedala je, da ji je Preklet usodnega večera rekel, da naj reče orožnikom, če bodo kaj polvedovali, da je bil že ob 11. pri nji. Naslednji dan ji je prigovarjal tudi Zamljen, naj pri sodniji ne izda ničesar.

Zastlišana sta bili dve prič. gostilničarka Uršič in njen sin. Oba sta izpovedala, da so fantje pri njih v gostilni bili. Med njimi je bil tudi Janez Kemperle pri večerji. Ker so se domači bali, da ne bi prišlo med fanti do pretepa, so mirili Janeza, ki je izjavil, da se ne bo več pretepal, samo Kemperle Janez je name malo ježeno.

Državni tožilec dr. Lučovnik je zahteval strogo kazno, da se v našem narodu iztrebi nelepa fantovska navada, ki se vedno in vedno ponavlja.

Sodišče je vse štiri obtožbene spoznalo za krive in je obsodilo Petra Zamljena na 3 leta robije, Kemperle na 2 leti in pol robije ter oba na izgubo častnih pravic za dobo 5 let, Preklet je prejel 3 mesece strogega zapora, Gradiškova pa 2 mesece strogega zapora pogojno za eno leto.

Pred lastno hišo zaklan

Novo mesto, 25. oktobra

V nedeljo zvečer je bil storjen v Soteski zločin, čigar žrtev je postal Zagar Fifolt Franc, zaposlen na žagi v Soteski, last grofa Auersperga. Fifolt je bil že del časa v sovrastvu z A. Z., jedva 23letnim fantom, ki ga je nekoč ovačil orožnikom, da mu je izmaknil na žagi široko plančko in sekuro. Zato je začel kuhati A. Z. sovrastvo, ki ga je pa spretno skrival in čakal ugodne prilike, da bi se maščeval. Nekaj sovrastva je pokazal že enkrat, ko je skoro ubil Fifolta psa. Vendar sta se oba med seboj govorila, v nedeljo pa po volitvah v Delavsko zbornico, še celo skupaj pila na Polju. Tu je ostal A. Z. še v gostilni, Fifolt pa se je napotil domov. Čez kake pol ure, okoli 9 ure zvečer, pa je zastljal zunaj svojega stanovanja pasje lajanje in glasno zabavljanje pijanega človeka. Pijanec je vrgel v psa kamen, nakar je vzel gospodar psa v hišo. Tedaj pa je začel razgrajati točlo po vratih in klicati Fifolta. Ta je odprl vrata in spoznal v nasilnem pijanču A. Z. Pozval ga je, naj gre domov in naj ne dela trušča pred njo Fifoltu, ki je stal golorok na pragu. Napadenec je odrinil napadalca, ki pa je v naslednjem hipu potegnil nož, s katerim je prizadel Fifolta sedem opasnih ran. Dve globoki rani gresta od desnega očesa proti tilniku in mali razdalji. Prerezan ima tudi nos. Na levi rami ima dva velika vbojčaja ter na desni in na levi strani prsni smrtno nevarno rano. Nož je šel na leve strani tik nad srcem. Surovec se je potem še celo pobahal s svojim divjastvom pri g. Blatiniku v Soteski. »Ali vidite nož, ki ga ne morem zapreti? Vsega sem zvil na njem, da bo pomnil.« Zadevo ima v rokah orožništvo, ki bo gotovo poskrbelo, da zadane junaka noža zaslužena kazen.

Za novo planinsko koč

Novo mesto, 25. oktobra.

Planinska koč na Maličevem Krču postaja vedno realnejši problem, ki se bliža uresničenju. Neumorno delovna podružnica SPD v Novem mestu se resno trudi, da poizvi akcijo, da dobe Novomeščani planinsko koč, ki bi odgovarjala vsem turističnim zahtevam. Naši Gorjanci so znani po svoji slikovitosti, po svojih krasnih gozdovih in košenicah, s katerih se vidi daleč tja preko romantične doline gradov, ob mlini Krki, preko dolenske metropole in mlinih kmetijskih naselij, preko z belimi cerkvicami in vinskimi hrami posejanih gričev tja do sinjega Triglava in belih vršacev Kamniških planin, preko Senterjanskega polja, dolenskih Benet in peščenega Posavja do bizeljskih gor in preko žumberških livad in sanjave Bele Krajine, do mističnega Kleka. V njihovih senčnih, bukovih galijah, na njihovih solčnih, dišečih košenicah, se rešene vse skrbi in zajeta očarujočega razgleda, odpočije in do razigranosti razvili duša najrazvnejšega planinca. Na eni strani naravne krasote, na drugi z enakopravno privlačnostjo domačina in tučja vabi v okrilje bajnih Gorjancev v Trdinovih bajkah in povestih in Goljevih Peterčkovih sanjah ovekovčena gorska tajinstvenost.

Iz leta v leto raste število gorjanskih posetnikov, lani pa je doseglo rekordno število 2000 turistov in gozdovnikov, letošnje krstne slave Trdinovega vrha in »Krkine« prireditve, kakor 10letnica prekrstitev grebena Sv. Gere v Trdinov vrh dne 15. avgusta, pa preko 1500 planincev. Nismo še tam, da bi lahko rekli, da je cilj dosežen. Neizražene in nedotaknjene se samejajo gorjanske košenice v devičnem zimske čaru, dasi nudijo najidealnejši smučarski teren za polni razmah moderne zimskega sporta. Glavni vzrok temu je pomanjkanje planinske koč na Gorjancih, ki bi nudila potrebno zavetje in komfort turistom in smučarjem. Tega se v

Most na Goričanah

Medvode, 20. oktobra.

Ta problem se z napetostjo rešuje — ne samo v medvodski občini, temveč tudi po vsej okolici tja do Kranja in Skofje Loke, pa doli do Ljubljane, a deloma še preko nje.

Zanimivo je, da se med ljudstvom zadeva obravnava povsem v drugačni luči, nego se to vidi iz časopisja. Naj zato na tem mestu zabeležimo težnjo, ki ne izhaja iz krepkega grla posameznika, temveč stremiljenje, ki je povzeto iz src neprijetno prizadetih interesov.

Radi predmetnega mostu se bje boj že več let sem, zlasti pa je zadnje čase k temu pripomogla v noči od 12. do 13. t. m. narasla Sora, ki je odnesla l. 1926. (po polhografski katastrofi) zgrajen most. S tem je bila zadeva postavljena pred golo dejstvo; sedaj ali nikoli!

Družbene papirnice in nekaj zainteresiranih zasebnikov propagira zgraditev mostu pod tovarniškimi objekti, vsi ostali občani pa vztrajajo na gradnji na sedanjem mestu in sicer iz dveh razlogov:

1. Na sedanjem mestu je struga že po naravi primernejša ker je tam najozja in na obeh straneh obdana z masivnim kamnitem temeljem. S ceto bi ne bilo nikakih stroškov — medtem ko bi bilo spodaj treba zgraditi precejšnje kos nove ceste, deloma celo na ogromnem nasipu. Poleg tega bi bilo treba za most — glede na močvirni teren — položiti temu odgovarjajoči temelj, kar vse bi zahtevalo neprimerno večje investicije, katerih pa bi že itak preobremenjeni davkoplačevalci v danih razmerah nikakor ne zmogli.

2. Spodaj zamišljeni most bi podaljšal prehod vsem severno ležečim interesantom za dobrega pol kilometra, dočim je južno ležečim vseno ali hodijo čez most spodaj ali zgoraj. Poleg tega bi bilo še severnim prebivalcem (ki imajo preko Sore skoro vse gozdove, deloma pa tudi njive in travnike, da ne omenjamo tudi šole in cerkve) treba po nepotrebnem pasirati industrijski železniški tir in se s tem izpostavljati vsem nevarnostim in zamudi časa.

Človek v borbi s potresom

Japonci si prizadevajo dohnati, kdaj in kako nastanejo potresi, pa tudi kako se širijo

Neprestano slišimo o novih potresih. Zadnje vesti o potresih so prišle iz Grčije, Italije in Kalifornije. Manjši potresi ljudi ne razburjajo več, ker so jih že vajeni. Toda če potres uniči cela mesta in zahteva mnogo človeških žrtv, začno ljudje misliti na nevarnost, pretečo od te strani. Po katastrofalnih potresih se polasti človeštva panika. Eden najstrašnejših potresov je bil pred 10 leti na Japonskem, v deželi otokov, kjer so potresi najpogostejši. V avgustu 1923 je potres uničil Tokio in važno pristanišče Jokohama ter zahteval 142.000 človeških žrtv, do tal je pa porušil 576.000 poslopij. Takrat se je ponovno pokazalo, da je potres najstrašnejša elementarna katastrofa. Pa tudi zlo ima svojo dobro stran in vsake nesreče lahko človek črpa koristne nauke.

Japonski potres je dal učenjakom pobudo, da so začeli proučevati prirodne pojave in razmišljati, kako bi se dale preprečiti strašne posledice potresnih katastrof. Pri obnovitvi Tokia so delali poskuse z graditvijo trpežnejših, odpornejših poslopij. Ze prej so skušali stavbniki kljubovati potresu z večjo solidnostjo stavb, kakor vidimo to pri Hagii Sophii v Carigradu, ki že dolga stoletja kljubuje potresom. Zdaj dajejo prednost kamenitim poslopjem, ki postanejo z jekleno konstrukcijo posebno trdna in odporna. Ugotovljeno je, da se mora poslopje pri potresu porušiti, če se vsi deli ne premikajo v enakem tempu s potresnimi sunki. Zato se poslopja iz opeke in drobnega kamena porušijo pri vsakem večjem potresu. Na Japonskem so po bridkih izkušnjah predpisali poseben način stavb.

Treba je tudi skrbno proučiti vprašanje, kako nastane in se razvija potres. Po vsej Japonski je razporejena mreža opazovalnih zavodov in instrumentov, ki zabeležijo tudi najmanjši potresni sunki. Tudi zdaj opazujejo na Japonskem rahle potresne sunki. V srednji Aziji se dajo potresni sunki

meriti po pritisku morskih valov na skalnato obrežje. S skrbnim primerjanjem beležk vseh opazovalnih zavodov lahko ugotovimo ne samo širjenje potresa po vsej zemlji, temveč ga lahko tudi kontrolirajo, obenem pa zanesljivo sklepajo o ustroju in lastnostih poudarnih plasti naše zemlje prav do njenega središča.

Tako lahko zvmemo nekaj podrobnosti o skrivnostnih globinah zemlje, kamor človeško oko ne more prodreti. Japonski učenjaki so dognali, da sega ognjišče potresov, ki leži v Evropi približno 30 km pod vrhino zemlje, na Japonskem 10 krat globlje. Mnogi pojavi, kakor čudni zvoki, čudoviti svetlobni pojavi in izpembe elektrike v zraku, so pa še vedno nepojasnjeni. Čudno je tudi, da se pojavi v zalivu Sagami tem več rib, čim več je potresov. Ker zadnji vzroki, ki dajejo pobudo, da napetost zemeljske površine popusti in tako nastane potres, še vedno niso pojasnjeni, tudi ne smemo misliti, da so napovedi potresov zanesljive.

Pa tudi na tem polju so dosegli Japonci velik uspeh. Japonski učenjak Ishimoto je napravil tako občutljiv instrument, da zabeleži vsako najmanjšo premikanje zemlje. S tem instrumentom bo mogoče ljudi pravočasno opozoriti na bližajoči se potres. Poznamo že instrumente, ki lahko z njimi opozorimo ljudi na bližajoče se bruhanje vulkanov. Tako se je posrečilo rešiti na nekem otoku 23.000 ljudi, ki so jih hitro prepeljali drugam. Po potresu v morju je nastal letos v marcu ogromen val, ki so ga na Sandwichskih otokih točno napovedali in parkiri so lahko pravočasno zapustili ogroženo pristanišče ter odpluli na širno morje. Včasih tudi narava sama svari ljudi. Predanjskim se je v Albaniji slišalo pred vsakim potresnim sunkom močno bobnenje in tako so ljudje lahko rešili vsaj golo življenje. Samo prvi potresni sunki je zahteval 30 človeških žrtv, ker se ljudje niso zmenili za bobnenje.

General Hugh S. Johnson

Rooseveltove pomočnik za gospodarsko obnovo Amerike

Toplota za izdelovanje ledu

Znani francoski fizik Georges Claude, ki se že več let ukvarja s poskusi, da bi izkoriščal toploto razlike morskih tokov, dela zdaj poskuse v večjem obsegu. Kupil je poceni obrabljeno vojno ladjo »Tunisia« in dal jo preurediti v poskusno stanico za izdelovanje ledu. Ladjo zdaj popravljajo v Dunkerque in čez devet mesecev bo lahko zopet plula po morju. Pred leti je delal prof. Claude zanimive poskuse z izkoriščanjem toplote morskih tokov na obali Kube. Prepričan se je, da se dajo toplotne razlike med morsko gladino in spodnjimi tokli izkoriščati v gospodarske svrhe, če znaša razlika v toploti vsaj 10° C. Ker take razlike niso redke, bi se dale te velike zaloge energije teoretično izkoriščati v velikem obsegu.

Z novimi poskusi hoče Claude dokazati, da bi lahko iz morske toplote pridobljena energija služila tudi velikim industrijam kot pogonska sila. Čudno se pa sliši, da hoče Claude izkoriščati morsko toploto za izdelovanje umetnega ledu. Njegova ladja bo prav za prav plavajoča tovarna ladja. Claude zasleduje pri tem poseben cilj in hoče izrabiti razliko morske toplote baš v tropičnih krajih, da bi mogel izdelovati led, ki bi šel v tropičnih mestih dobro v denar.

Plavajoči otoki

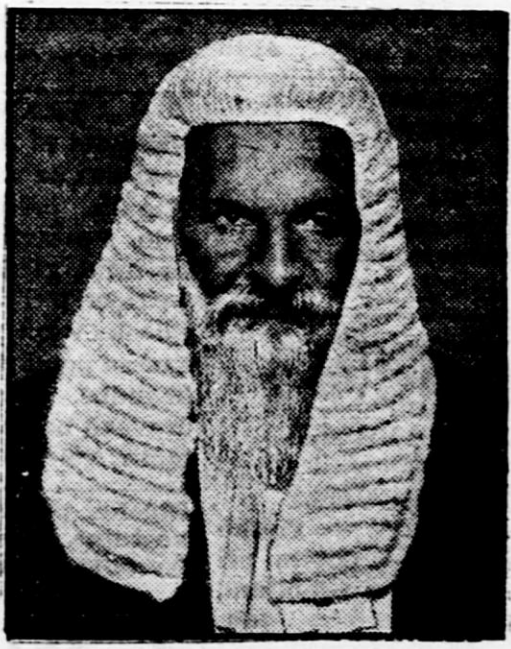
Ameriška vlada proučuje vprašanje zgraditve petih ali šestih plavajočih otokov na oceanu, ki naj bi bili operativne baze rednega zračnega prometa med Ameriko in Evropo. Podrobne načrte je predložil vladi neki zasebni podjetnik. Za zgraditev otokov je zahteval 30 milijonov dolarjev iz 3,3 milijardnega fonda, ki ga ima vlada na razpolago za javna dela. Zaposlil bi lahko 10.000 delavcev, ki bi delali dobri dve leti obenem bi bila pa zaposlena tudi industrija, ki bi dobavljala gradivo, posebno jeklarne. Najprej bi bilo treba zgraditi pet otokov, pozneje pa še šestega. Otoki bi bili nad 300 km dolgi in nad morsko gladino bi segali do 30 m, iz betona zgrajeni pontoni bi bili pa 70 m globoko. Za plavajoče otoke bi bile potrebne šestkrat tako debele jeklene plošče, kakor se rabijo za največje

krizarke. Potrebne bi bile tudi dolge debele jeklene verige. Na otokih bi bile radiopostaje, reflektorji, preskrbovalnice, delavnice za popravilo letal ter prostori za nastanitev letalcev in potnikov. Poleg tega bi bila na njih tudi hangarji približno za 50 letal.

Polet iz New Yorka do Londona ali Pariza bi trajal 30 ur, do Rima 34, do Berlina 36. Da bi se skrajšala zračna pot do Anglije in Irse, nameravajo pozneje zgraditi še štiri plavajoči otoki, da bi tako odpadel ovinek preko jugozapadne Evrope. Pristaži tega načrta pravijo, da so za Ameriko plavajoči otoki večjega pomena, nego Panamski preliv. Izračunali so tudi že ceno prekooceanskega poleta in pravijo, da bi bilo treba plačati za polet iz New Yorka do Vige, kjer bi se odcepila zračna proga v Indijo ter zapadno in južno Afriko, 350 dolarjev. Zračna proga bi se rentirala tudi zato, ker bi avijoni prevažali pošto in ekspresno blago.

Patel umrl

Iz Zeneve poročajo, da je umrl bilu mesta bivši predsednik indijskega parlamenta Witalabhai Džaverbhai Patel, star 59 let; zadela ga je srčna kap. Njegov oče je bil kmetovalec v Karamsadu pri Gudžuratu. Patel je študiral pravo v Bombayju in kmalu se je pridružil svadardžistom, privrženec indijske neodvisnosti, in že leta 1919 je zavzemal med njimi odlično mesto. Kot zastopnik indijskega parlamenta

je odpotoval leta 1919 v London na pogajanja z angleško vlado. Ta čas so ga svadardžisti izvolili za predsednika bombajske mestne uprave in mesto Bombay ga je leta 1922 poslalo v zakonodajno skupščino. V začetku se ni strinja, z Gandhijevu politiko in za to je ustanovil z Dasom lastno stranko. Ker pa njegova zmernejša prizadevanja niso dosegla zaželenega uspeha je v marcu 1926 zapustil parlament, kakor je bil obljubil svojim volivcem.

Po novih volitvah naslednjega leta je bil Patel soglasno izvoljen za predsednika zakonodajne skupščine. Splošno je soglasje, da energičnim nastopom podkralja lorda Irwina, kot komunistov, toda med nemiri leta 1930 je obsodil neobzornost postopanja s samsi s poudarjenimi jetniki, odloži se pred sedetvo in se pridružil Gandhiju. Ko je bil Gandhi kmalu potem aretiran, je

stopil Pate na čelo indijskega pokreta. Po napadu indijskih prostovoljcev na vado skadišče soli v Darasani je bil aretiran in obsojen na šest mesecev ječe. Ze spomladi naslednjega leta je pa odpotoval v Evropo in se lečil pri dunajskem profesorju Schlesingerju; mučila ga je težka bolezen jeter. Z Dunaja je odpotoval jeseni v London, kjer se je udeležil z Gandhijem II. konference za okroglo mizo. Po povratku v Indijo je bil zopet aretiran, toda lani v začetku januarja so ga zaradi rahlega zdravja izpustili. Odpotoval je znova v Evropo iskat zdravja, toda to potovanje je veljalo obenem za politično izgnanstvo. V izgnanstvu je tudi umrl.

Zvočni kino Dvor
Telefon 2730

Cirkuške atrakcije
s
Olgo Baklanovo
Krvava maneža

Akrobacija človeka brez nog. —
Sijamska dvojčka prvič v filmu.
— Napeti prizori med cirkuškimi igralci.

Predstave vsak dan ob 4., 7. in 9. zvečer.

Steklenica piva ga je rešila

V londonskem okraju Whitechapeleu so našli 2. oktobra 1931 v zapuščenem trgovskem lokalju truplo zadavljenega dekleta, ki so v njem spoznali bivšo pestunjo Upchurchovo; brezposelnost in beda sta bili poglani tesrečnici med vlačuge. Policija je zama iskala morilce in končno je bila preiskava ustavljena. Te dni se je pa zgledal na policijski mladenič, ki je povedal službujočemu policijskemu komisarju, da hoče priznati umor. Prosil je samo, naj mu da komisar malo žganja, da bo bolj korajžen. Komisar pa ni imel pri rokah žganja in mu je dal steklenico piva. Prišel, pleskarski pomočnik Field, je popil pivo, potem je pa odkrito priznal, da je Upchurchovo zadavil. Dekle je bilo brez strehe in zato jo je odvedel v zapuščeno trgovino, ki je imel od nje ključke, ker bi bil moral lokal naslednjega dne poslikati. Tam jo je hotel najprej posiliti, ker se je pa branila, jo je zadavil.

Field je prišel pred policijski tribunal, ki v Angliji odločuje, ali naj pride zločinec pred poroto. Tam je pa moral policijski komisar na vprašanje Fieldovega zagovornika priznati, da je dal fantu steklenico piva. Policijski tribunal je videl v tem vplivanje na obdolženca in izjavil je, da Fieldova samoodbolžitev ne zadostuje za obtožbo in da fanta ne bo mogoče postaviti pred poroto zaradi umora vlačuge Upchurchove, če ne bo doprinesen zanesljivejši dokaz, da jo je res zadavil.

Krasen, pretresljiv roman dobite za dva kovača

CENA ZNAMENITEGA ROMANA »PROKLETSTVO LJUBEZNICE« se je znižala tako, da dobite pri upravi Slovenskega Naroda za 20 Din oba dela, v eni, v platno vezani knjižki pa 40 Din (po pošti 3 Din VEC).

Tekma požeruhov

V Havru so imeli nedavno zanimivo tekmo. Francoz Rigoulot in Holanec Lütten sta stavila, kdo bo več pojedl. Smejala sta se drug drugemu, da bi imel ta ali oni večji želodec. Holanec je obljubil, da bo plačal za oba, če izgubi tekmo. Za predjed sta pojedla vsak 35 polžev, potem sta dobila vsak po 3 kg konjskega mesa; temu so sledile pečene piške, za desert je pa prišel na mizo sir in za vsakega 20 banan. Tekmovalca sta sedla za mizo in tekma se je začela. Kmalu se je pa izkazalo, da bo Holanec podlegel Francozu. Sit je bil že poizev in treh kilodramov konjskega mesa tako, da pečenih pišk že ni mogel pojesti. Francoz jih je pa hitro pospravil, pa tudi sir in banane so mu šle še izborni v slast. Tako je zmagal Francoz.

Poraženi Holanec se je pa izgovarjal, da je podlegel samo zato, ker ni vaju francoske kuhinje. Zatrjeval je, da bi zmagal on, če bi začela tekmovati s holandskimi jedmi. Francoz je ustregel njegovi želji in tako sta se odločila za drugo tekmo. Za predjed sta dobila vsak omeleto iz 24 jajc in kilogram slanice. Potem sta dobila vsak svojo pečeno kokoš, po 1 kg rostbeafa in cel ajdamski sir. Pa tudi pri drugi tekmi je Holanec podlegel. Prišel je samo do kokoši, ki jo je srečno pospravil, naprej pa ni mogel, dočim je njegov nasprotnik pospravil vse. Mož pa so tako obilnem obedu še ni odnehal in si je privoščil še temeljito večerjo. Tako si je priboril naslov mojstra v jedi.

Radio kotiček

Ljubljana, 25. oktobra. Današnji radioprogram nam prinese ob 18. nastop radio oktet, ki bo izvajal komorno glasbo in sicer Peer Gyntovo suito I. in II. (Grieg); potem nastopi radio orkester, ki nam zaigra Rubinsteinovo Perzijsko suito in Čajkovskega Baletno suito iz opere »Pikova dama«. Ob 19. nam bo predaval dr. Arnost Brilej o tujskem prometu v naši banovini. Vprašanje pospeševanja tujkega prometa pri nas stopa vedno bolj v ospredje, saj vidimo, da brez tega vira dohodkov našemu ljudstvu ne bo mogoče pomagati. Zato je prav, da sodeluje pri tem važnem delu tudi naš radio, ki je v prvi vrsti poklican širiti po svetu glas o lepota naših krajev.

Ob 19.30 bomo slišali iz ust našega skladatelja g. Bravničarja zanimiv uvod v opero. Ob 20. bo priinjal naš radio v Zagreb in Beograd iz ljubljanske opere »Samsona in Dalila«.

Prisrčno slovo

Trebnje, 19. oktobra. Kakor smo pred kratkim poročali, je premeščen tukajšnji postajenačelnik g. Kruljev Vojteh za postajenačelnika s Skofjo Loko. Ker bo v kratkem s svojo družino zapustil Trebnje, mu je sinoči priredilo železničarsko glasbeno in pevsko društvo »Sloga« iz Novega mesta tako prisrčno slovo, ki ga ni bil deležen še noben postajenačelnik pri svojem odhodu iz Trebnja. Prišli so slogasi, med katerimi smo opazili tudi njih zasluznega predsednika g. Kavka iz Novega mesta ter mnogo prijateljev železničarjev, ki se odhajajočega poznali kot priljubljenega šefa, prijatelja in družabnika.

Z g. Kruljem odhaja iz Trebnja mož globokega nacionalnega prepričanja, saj ga ni društva pri nas, kjer bi ne sodeloval, pa bodisi kot odbornik ali član. V sedmih letih si je pridobil med nami mnogo prijateljev in vsi ga bomo težko pogrešali. Maršikaj se izpremeni, 7 letih — pa se je izpremenilo teh sedem let tudi lice naše danc prav lične postaje. Spomladi ali poletja do pozne jeseni izgleda, kakor cvetoč gaj, najrazličnejših cvetk, ki jih je gojila in vzgojila skrbna roka postajenačelnika. Pa kdo bi naštel vse vrste, ki jih je toliko, to pestrost barv, ki se razliva od cveta do cveta, sodeba potnikov je, trebanjska postaja na Dolenjskem je ena prvih, ki napravi na potnika najugodnejši utis.

Zelimo g. šefa, kakor smo ga splošno imenovali, na novem mestu obilo sreče in uspehov kakor doslej, pa na večkratno in prijetno svidenje.

Iz Trbovelj

Sportna nedelja v Trbovljah. Preteklo nedeljo lahko imenujemo sportno nedeljo v Trbovljah, ker so se vršile številne sportne prireditve. Dopoldne ob 10. uri sta odigrala na igrišču SK Amaterja prijateljsko nogometno tekmo SK Sloga iz Zagorja in domači SK Amater. Dva ravno je SK Amater kot prvak trboveljskega nogometnega okrožja star rutiniran klub, kateremu je na zelenem polju podleglo že marsikatero prvotratno sportno moštvo. Je SK Amater tokrat premagal mado moštvo SK Sloga le s pičlim rezultatom 2:0. Če bo hotel SK Amater obdržati še nadalje doseženi sloves in čast prvaka trboveljskega nogometnega okrožja, bo moral temeljito disciplinirati in utrditi svoje v zadnjem času zrahljane vrste, sicer bo poraz pri jesenskem prvenstvenem tekmovalju neizogiben. — Ob 10. uri sta se pa spoprijela na istem igrišču SK Jadran iz Ljubljane in SK Amater, k. je postavil na igrišču nekaj svežih sil. Borba je valovala iz polja v polje. Gostje se na Amaterjevem igrišču nikakor niso mogli znajti. Prizadevali so si, da bi vsaj izravnali in tako izbegnili poraza. I na SK Amater jim ni pustil do sapa osobito obramba je bila prvotratna. SK Jadran se je moral zadovoljiti s porazom 2:1. obljubil pa je, da v kratkem obišče zopet Trbovlje, katerih sportaše bo na vsak način premagal. — Popoldne ob 16. uri sta na nastopila v prvenstveni tekmi mlada domačina SK Retje in SK Dobrna. Dobrna je bila prepečana, da bo svojega rivala v nekaj posrečenih sunkih premagal; in nagnal v defenzivo, toda SK Retje se mu je utrl s tako odličnostjo, da je Dobrneom vzelo sapo, kajti take borbenosti in elana pri mladih Retjanih niso pričakovali. Ves trud, da bi SK Retju zadali poraz, je bil zaman, nasprotno je moral SK Dobrna paziti, da sam ni bil porazen. Zato je ostala borba neodločena v razmerju 2:2. Popoldne ob 13. uri pa je priredilo naše novo kolesarsko društvo »Zorac« veliko kolesarsko tekmo na progi kolodvor-Sv. Katarina nad Trbovljami, in nazaj na kolodvor. Cela proga je dolga okrog 20 km, razen tega pa preko polovice proge s strmim vzponom in serpentini, kajti Sv. Katarina je gorsko naselje, ležeče komaj 400 m pod Mrzlico, dočim je nadmorska višina kolodvora, kjer je bil štart 315 m. Jasno je, da je bila ta proga jako naporna, zato so tem lepši uspehi, ki so jih dosegli mladi tekmovalci. — Kolesarji. Kot prvi je prišel na cilj Kralj Ivan, član »Zorac« iz Trbovelj v času 34 min., kot drugi Razpotnik Ivan, član »Zorac«, v času 35 min. in kot tretji Močnik Valentin, član »Savec« iz Ljubljane.

ne v času 36 min. Mladim kolesarskim sportnikom k lepim sportnim uspehom čestitamo.

— Otvoritev predstava sokolskega gledališča Trbovlje bo v nedeljo 29. oktobra ob 20. uri s burko v treh dejanjih »Deviški Jakob«. Igralci, ki so prevzeli vloge, jamčijo, da se bo obšatno zopet prijetno zabavalo in srca nasmejalo.

Iz Kranja

Občni zbor Glasbene Matice. Čas bi že bil, da bi se našli meščani pričeli sanjati za društvo »Glasbena šola v Kranju«, ki že 24 let vzdržuje tukajšnji glasbeni pouk. Zato vsi ljubitelji glasbe in prijatelji mladine na občni zbor tega društva, ki bo drveli ob 20. v pevski sobi gimnazije.

— Sestanek volilcev. Vse člane JNS volilce opozarjamo, da bo drveli ob 20.30 v gostilni »Pri Peterčku« prijateljski sestanek vseh onih, ki so pripomogli do tako sijajne zmage liste g. župana. Vdeležite se polnoštevilno!

— Oseba vest. Na mesto vpokojenega postajenačelnika g. A. Sokliča je bil menovan na njegovo mesto g. Ivan Toporič, znan nacionalni delavec. Novega kranjskega postajenačelnika iskreno pozdravljamo na novo v naši sredi in smo prepričani, da bo zopet vse svoje sile zastavil za prosper Nar. Čitalnice in zlasti, Gledališkega odra, kjer smo ga že močno počešali.

— Ze zopet tatvina kolesa. Zadnje tedne so se neznanci spravili na tatvino koles in kmalu v našem mestu ne bo nobeno kolo več varno pred temi uzmovci. Tako je postal že peti žrtev 24letni posestnikov sin Hafner Leon iz Zgornjega Bitnja pri Kranju. Sinoči je šel k zobozdravniku dr. Erženu na Glavnem trgu, pustil kolo v veži in ko se je čez pet minut vrnil, kolesa ni bilo več. Seveda nosi precej krivde Hafner sam, ker ni zaklenil svojega kolesa znanke »Tourist«, ki ga ceni na 500 Din in ima evidenčno številko 75.716 in številko tovarne 180.629. Ker se v zadnjem času tatvine koles tako množijo, naj bodo lastniki koles previdni.

— Ponedeljkov živinski sejem je bil zelo živahen. Prignanih je bilo vsega 289 glav živine in sicer 76 volov, 18 krav, 112 svinj, 78 prašičev, 4 junice in eno tele. prodanih pa 196 glav.

Jugoslovensko finančno pravo

Ljubljana, 25. oktobra. V zadnjem času so javnost ponovno vznemirila razna davčna vprašanja, ki jih je izvajala poostrena davčna praksa. Vseporod se je razpravljalo o zakonitih davčnih določbah in te so postale predmet debate v vseh gospodarskih krogih. Celo naša finančna direkcija se je čutila primorana podati tozadevna pojasnila. Očitno je, da imajo te razprile več ali manj svoj vzrok v pomanjkanju pravilnega razumevanja zakonskih norm. Ta okolnost povzroča neenotnost v izvajanju davčnih predpisov; neenotnost poslovanja pa ustvarja končno med ljudstvom nezadovoljstvo in nezaupanje v javne organe.

Vendar našim gospodarskim krogom, kakor tudi davčnim organom tega ni zametiti, ker so danes veljavni zakonski predpisi finančne stroke raztreseni po vseh mogočih zakonih, uredbah in pravilnikih. To dejstvo znatno otežuje davkoplačevalcem pravilno orientacijo glede davčnih obveznosti, javnim organom pa zakonito poslovanje. Da se tem nedostatkom odpravimo, je sestavil strokovnjak v finančnih zadevah g. Sušec Stefan, načelnik fin. oddelka banke uprave v pok. knjižko: Jugoslovensko finančno pravo; neposredni davki, drž. trošarina in take.

Za vsakogar, ki rabi informacije o raznih vrstah drž. davkov, bo ta knjižka najpriladnejša. Praktičen in razviden vsebinski pregled omogoča tudi neotrokovnjaku, da hitro in brez težave najde, zakonske predpise, za katere se zanima. Prav tako bo služila knjižka za študij finančnim kandidatom, slušateljem akademij in visokošolskim pravne fakultete. Vsebinski je razdeljena knjižka v občni in specialni del. Občni del nas seznani z osnovnimi načeli davčne administracije, njene strukture ter s splošnimi pojmi finančne vede. — V specialnem delu razpravlja avtor pod poglavjem neposrednih davkov o zemljarini, zgradarini, pridobitni, rentitni, družbenem davku, uslužbenem davku, o splošnem in skupnem prometnem davku, o davku na luksus, davku na neozonjene osebe in vojnici. V naslednjem poglavju govori v sistematični celoti o veljavnih predpisih državne trošarine in o posameznih trošarinskih predmetih, da se more vsak producent in prodajalec trošarinskih predmetov podrobno orientirati glede svojih plačilnih obveznosti.

Nadalje razpravlja avtor v pregledni obliki o obsejni materiji zakona o takсах in zakona o sodnih takсах. Vsaka tarifna postavka taksenega zakona se obravnava samostojno z vsebinskim napisom tarifne postavke ter navaja pri tem najvažnejša določila iz taksenega in pristojbinskega pravilnika. Pri gotovih tarifnih postavkah so navedena določila, ki veljajo na ozemlju bivše Slovenije in Dalmacije, kakor so dedinske in daritvene pristojbine. V takšnem delu je knjižka prirojena za ročno uporabo upravnemu in finančnemu uradništvu, sodnikom, notarjem, funkcionarjem občin, župnišč, družb, denarnih zavodov in zadrug. Snov je pregledno sestavljena in obravnava vsebino brez moteti citatov zakonskih določil, tako, da se poljudno sestavlja knjižka prav gladko čita.

Knjižka bo obsegala okoli 360 stran. srednjega formata in bo veljala v platno vezana 100 Din, v predplačilo do 1. novembra 1933 pa le 80 Din, plačilnih pov dostavi. Na željo bi se dovolilo odplačilo v dveh obrokih. — Naročila naj se s navedbo natančnega naslova pošiljatelj na naslov: Sušec Stefan, Ljubljana, Beethov. nova ul. 15.

Dober trgovski potnik.

Dama: Hvala gospod, patentne ključavnice ne rabim.

Trgovski potnik: To sem si takoj mislil. Vaša sosedka mi je namreč dejala, da ni treba hoditi k vam, ker pri vas itak ni kaj ukrasti!

Kaj je rekla? Tako nesramnost! Ji že pokažem! Takoj naročim tri ključavnice, za stanovanje, za klet in za podstrešje.

A. D. Smerny

205

Dve siroti

Roman

Vsi so se jim umaknili. Mareš je stopil samozavestno pred viteza, rekoč: — Ali smem prositi gospoda viteza, da odide z menoj h grofu de Linieresu.

Roger je molče stisnil bodalo, pripravljen planiti na policista. Mareš se pa niti ganil ni. Se vedno uljudno in držeč klobuk v roki je nadaljeval:

— Gospod vitez naj izvoli oprostiti nekotik robat način postopanja mojih agentov... O aretaciji ne more biti govora... Razen tega, kar sem povedal gospodu vitezu glede želja gospoda grofa, je nepotrebno, da ostanejo ti ljudje tu.

Obrnil se je k policistom in jim zapovedal, naj zapuste krčmo.

Policisti in vojakji so molče odšli. Le seržant, ki mu je bil vitez iztrgal bodalo, se je ustavil na pragu in uprl pogled v viteza.

Roger je razumel ta pogled in vrzel mu je bodalo k nogam.

Potem je pa prekrizal roke na prsih in se obrnil k Marestu, rekoč:

— Stojim, kar želi gospod grof... Lahko greste.

Policist se je priklonil in ostal na svojem mestu.

— Kaj pa to pomeni? — je vprašal vitez samozavestno. — In zakaj se mi ne umaknete?

Mareš je zajecjal nekaj v opravičilo.

Iz njegovih zmedenih besed je Roger spoznal, da ima policist od grofa strogo povelje, ki ga mora točno izpolniti.

— Saj vendar policijski ravnatelj ni mogel zapovedati, da me aretirate in odvedite kot zločinca? — je vzkliknil razburjeno.

Mareš se je molče priklonil.

Roger je stisnil pesti kot da hoče planiti nanj.

Toda v naslednjem hipu je obrnil pozornost obeh nase ropot na stopnicah.

Oba sta se ozrla na stopnice, kjer se je nekdo prepiral z vojakji in biračkji ka niso pustili naprej.

— Počakajte me, gospod vitez! — je kričal prišlec ves iz sebe, — hitim vam na pomoč.

In otresel se je dveh najtrdovratnejših nasprotnikov ter planil po stopnicah k vitezu; bil je Picard.

— O, jaz nesrečnež! — je vzkliknil ves iz sebe; — prepozno prihajam.

Vendar pa ne bo mogel nihče trditi, da sem zapustil svojega gospoda v stiski

in nesreči.

In obrnjen k Marestu je vzkliknil:

— Odvedite me, odvedite me!... Evo me, tu sem, uklenite me!... Če je kdo kriv, sem jaz, samo jaz.

In iztegnil je roke tako smešno, da se je celo Mareš zasmejal.

Potem je pa nadaljeval:

— Odvedite me pred gospoda grofa, naj me kaznuje, kakor sem zaslužil. Pripravljen sem slediti vam.

Silil je v policista tako, da ga je moral slednji pahiti od sebe.

— Saj mi ni naročeno aretirati vas, gospod Picard, — mu je dejal. — Če ste kaj zakrivali, odgovarjate zaenkrat samo pred svojo vestjo... Jaz ne morem v danih razmerah ničesar storiti za vas.

To pa ni moglo Picarda, da bi ne kričal še bolj:

— Aretirajte me!... Uklenite me!... Odvedite me!... Ne bom se upiral.

Kar je med radovedneži v veži in na ulici završalo. Pred hišo se je ustavila kočija. Cim so se odprla njena vrata, je množica utihnila. Iz kočije se je namreč prikazal dobrodušni obraz vseni dobro znanega doktorja Herberta.

In množica se je takoj spoštljivo umaknila priljubljenemu zdravniku. Tudi v hišo je prišel zdravnik brez ovir, kajti straža si ni upala zadržati ga. Videč iz veže Maresta, mu je zdravnik namignil, naj pride doli. Nekaj časa je tiho govoril z njim, in njegove besede so policista gotovo pomirile, ker je takoj zapovedal redarjem in vojakom, naj odidejo, pa tudi sam je odšel za njimi.

Picard mu je sledil na zdravnikov migljaj, kajti zdravnik je hotel ostati sam z viteзом. Nesrečni sluga je še vedno prosil, naj ga uklenejo in zaporo namestu njegovega gospoda.

Mareš je bil končno prisiljen potisniti ga med svoje birače in kreniti z njim na policijo.

In množica, ki je čakala, da zagleda groznega zločinca, se je morala zadovoljiti s pogledom na dobročino Picarda, ki se še ni bil pomiril, čeprav mu je bila želja že izpolnjena.

Ker je odpadla težko pričakovana senzacija, ni bilo na ulici zija, ko sta stopila vitez de Vaudrey in doktor Herbert čez dobre četrt ure skupaj iz krčme in sedla v kočijo, ki je takoj odrdrala proti sredini mesta.

IV.

Doktor Herbert je bil prispel do krčme, kjer je čakal vitez, baš v trenutku, ko je hotel Mareš s svojimi agenti aretirati viteza in Picarda.

Na poti k vitezu se je zdravnik še bolj prepričal, da je neobhodno potreb-

no- da pride Roger h grofičini bolniški postelji.

Zadnji obisk pri grofici mu ni dovoljeval dvomiti o tem, da je bolezen napredovala že tako daleč, da je treba seči po vseh sredstvih, ki bi mogla učinkovati blagodejno na telo ali duha bolne grofice.

Zdravnik ni več dvomil, da je grofice ločitev od njenega nečaka hudo zadel; zdravnik je odkrito povedal grofu svoje mnenje o tem.

Odhajal je iz palače rodbine de Linieres prepričan, da je ta trenutek najprikladnejši za zblizanje strica in nečaka; in odšel je k vitezu, da bi ga spravil s seboj h grofu.

Na njegov prišlek se je Mareš omeščal in udal, ker je vedel, da je zdravnik intimen grofov prijatelj.

Poleg tega mu je zdravnik povedal, da prihaja naravnost od policijskega ravnatelja, ki mu je naročil, naj privede njegovega nečaka.

Nerad sicer, a vendar se je Mareš uklonil prepričevalnemu zdravnikove-mu glasu.

Ko so odšli policijski agenti in radovedneži iz krčme, je dejal zdravnik vitezu:

— Vašo besedo imam... Pojdiva takoj h grofu... Odlasati ne smeja.

— Za boga, kaj pravite? — je vzkliknil Roger ves v skrbeh. — Kaj je grofica tako nevarno bolna.

— Vedno sem trdil, da je njena bolezen resna. Danes vam pa pravim: Vitez, zdaj ni več mogoče oklevati; naj bo vaš odpor proti temu še tako hud, vendar morate takoj v palačo grofa de Linieres.

Molče in ves zbežan je Roger sledil zdravniku.

Cim sta sedla v kočijo, je zdravnik menil, da bo dobro poučiti viteza, kako naj se vede, če bi se policijski ravnatelj spozabil do zmerjanja.

— Vse morate mirno poslušati, dragi moj, — je dejal vitez.

In ker je obšla viteza pri tej misli jeza, je nadaljeval:

— Naj vas popade še tako divja jeza, vendar morate vse mirno prenesti v interesu nje, ki vam je bila mati... Sicer pa imam vašo izrecno obljubo... Kako bi pa sploh mogel dvomiti, da vaš naklonjenost grofici ne bo zatrla vsakega drugega čuvstva?

— Obljubil sem vam, da se bom vestno ravnal po vaših nasvetih, — je odgovoril Roger; — s tem, da sem vas takoj ubogal, sem dokazal, kako visoko cenim in spoštujem drago grofico, ki trpi zame in zaradi mene... Vse, česar vas prosim, dragi doktorje, je samo to, da mi dovolite stopiti domov in spraviti v red svojo obleko.

Letos je bila trta skopa

Zlahna trta je obrodila letos tako slabo, da po večini ne bo niti četrtilne pridelka normalne letine

Ljutomer, ob koncu oktobra.

Spomladi je nebo blagoslovilo in blagoslovilo zemljo tako dolgo, da ni ostalo po blagoslovu skoraj nič. Ko bi moralo sijati sonce, da bi cvetela trta, je bilo hladno in deževno. Vinogradniki so žalostni ugotavljali, da se je zavezalo zelo malo grozdja in da se je tisto neprestano odpadalo in da so nazadnje še napadale trto razne bolezni. Mnogo ni pomagalo ne škropljenje in ne žepljanje. Razen tega so pa mnogi vinogradniki še povsem zapustili vinograde. Bolezen svetovnega gospodarstva se je začela očitovati tudi po naših lepih vinogradih, kjer je doma najzlahnejše vino. Vinogradniki tožijo, da ne zmorejo davkov, da ne morejo več obdelovati vinogradov, ne kupovati kolja in ne galice. Krasi vinogradi, več ha razsežni, so se spremenili v žalostne pušče. Niti kola ne vidiš več v teh bivših vinogradih, borna trse pa leži po tleh med plevelom.

Po tem žalostnem uvodu, ki mora segati do srca marsikomu, ne le prijateljem našega vinca, moramo povedati, da je letošnja, zelo pozna trgatve precej manj vesela od prejšnjih let, a vendar je še pri nas precej starega vina, ki se je pa seveda podražilo. Vinogradniki, ki imajo polne kleti pijače, so veseli. Zaloga se prazni in cene so se nekaj časa naglo dvigale. Vendar se vinskih bračmen ne odpirajo le temne perspektive. Vino bo pri nas kljub vsemu poceni. Tisti, ki so ga pili doslej, ga bodo tudi poslej. Če ne bo novega vina, bodo pili starega. Doslej se je vino itak preveč ustavljalo v kletih in je bil zadnji čas, da se kleti začne prazniti. Malim vinogradnikom sicer ni s tem nič pomagano, da je vino dobilo ceno, ker so bili vedno prisiljeni prodajati mošt takoj po trgatvi, če se je le oglašil kupec. Če ga pa niso prodali, so vino počasi spili sami. Njihove kleti so prazne. A vevinogradniki in vletrgovci z vinom seveda niso zadovoljni, najsi imajo še toliko vina. Pravijo, da bodo zdaj komaj zamašili za silo največje klučje ter potolažili eksekutorje. Tožijo tudi, da so imeli letos z obdelovanjem vinogradnikov veliko izgubo. Trgategi je izredno slabo.

Ne smete pa misliti, da jokamo na branjih. Beremo veselo in najsi je trta še tako skopa, povsod je na branju v malih vinogradnikih praznik. Marsikje celo poka-jo možnarij kot včasih na žegnanjih. Smodnik je sicer drag, toda trgatve je samo enkrat v letu. Povsod pogoste brače s potico, ki jo pri nas pečejo le ob največjih praznikih. Samo ob sebi se razume, da na branju nikjer ne varčujejo s pijačo, ko se že obeta novo vino. Sonce je še tudi vedno dovolj toplo, da greje brače poleg pijače. Jesen je bila precej lepa, vendar je grozdje zorelo zelo počasi, ker je pač spomladansko vreme zelo zadržalo letino. Zato je letošnja trgatve tako pozna. Mali vinogradniki niso nikjer brali pred 15. v

tako zvanih gospodskih vinogradih pa itak ni bilo nikdar trgatve pred tem datumom. Prava trgatve se je letos začela šele po 22. Čeprav je trta tako slabo rodila, bodo še marsikje brali tudi po vseh svetih. Letos je nevarnost, da zapade sneg, preden bodo obrani vsi vinogradi. Grozdje je še kljub vsemu precej kislo. Lepega grozdja ne dobiš lahko. Izmed belega grozdja je še najlepši riling, ki je pa še vedno kisel. Najbolj se je letos izkazala šmarnica in njeni trdovratni oboževalci napovedujejo, da bo prišla zdaj zopet v modo, ko je tako malo belega vina. Šmarnica rodi vsako leto in tudi v najslabši letini se šibi pod lepim grozdom. Ne potrebuje mnogo gnojila in ni ji treba skoraj nič škropiti. Ljudje pravijo zaradi tega, da je šmarnica siromakov trs. Šmarničnega soka zadnja leta skoraj več nihče ne kupuje, razen nekaj kupcev iz Medjimurja in Hrvaškega. Vsa šmarnična trsa je tudi obdaven zelo visoko, in sicer na 25 par. Toda kdo bi prešel natančno, koliko trsov šmarnice je v vseh vinogradih, zlasti se, ker se številno lahko pomnoži skrivaj vsako leto! Tu ljudje ne morejo živeti brez pijače in ker si ne morejo vsi privoščiti zlahnega vina, se jim zdi šmarnica naravnost življenjskega pomena. Nihče jim tudi ne more do-povedati, da je v šmarnici poseben, zelo strupen alkohol ter da je zaradi tega največ pobojev. Pravijo, da pijani razgrajči zdijavjo po vsaki pijači, ne le po šmarnici in da zlahna vino ni nič nedolžnejše v tem pogledu. Zato je težko reči, da bo šmarnica kdaj povsem zatrla. Nekateri so celo sklenili, da jo bodo še sadili, ker se je zlahna trta letos tako slabo izkazala, šmarnica pa dobro. Tu in tam so ponujali kupci za mošt šmarnice 2 Din liter. To pomeni, da se že uresničuje napoved onih, ki prerokujejo, da bo prišla šmarnica zopet v modo. Po tem si tudi lahko mislimo, kako drag bo letošnji vinski mošt.

Zlahna trta je letos obrodila tako slabo, da ne bo povečini niti četrtilne pridelka normalne letine. Šmarnica pa ni obrodila skoraj nič manj kot vedno. Razen tega je šmarnica letos precej sladka v primeri z belim grozdom, ter ima mošt do 16 stopinj sladkorja, vinski mošt pa povprečno po 19. Manjši vinogradniki ne nameravajo sladkati mošt s sladkorjem. Pravijo, da je kislo vino tudi dobro in da jim ne preostaja denar še za sladkor. Vevinogradniki pa bodo najbrž požalili vino s sladkorjem, če bo treba. V gospodskih gorcih (vinogradih) ni tako veselo na branju kot pri malih vinogradnikih. Tam tudi nihče ne reže bračmen potice. Na dan zaslužio 10 Din — kaj še hočete več? Branje je vendar bolj veselo kot kop (okopavanje), ko ne zaslužio koparji nič več in je še daljši dan. Povsod po gorcih vrisajo brači, veseli smo, čeprav se bližajo vsi sveti in čeprav do Martina najbrž še ne bo novega vina

Neveste!

Gospodinje!

Najlepši okras vašega doma je perilo, zavese, posteljna pregrinja! Najfineše in najtrpežnejše ga okrasite z vezenjem od trvdke

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana
(POLEG HOTELA STRUKELJ)

Izdelujemo gumbnice, prebadamo šablone, predtiskamo čisto ženska ročna dela, imamo specijelni entel za obleke in volane, ažuriramo in entlamo.

Vsakdo že ve, da imamo največjo in najmodernejšo vezilnico. Ker sami delo sprejemamo, ga sami nadziramo, zato vas tu i najboljše poštežemo.

Sortirana zimska jabolka

se dobijo

pri Kmetijski družbi v Ljubljani,
Novi trg št. 3

vedno v zalogi po zmernih cenah. Na željo se dostavlja jabolka tudi na dom.

Ako še niste naročili za vašo novo ali staro hišo

parketnih deščic

kličite takoj telefon 25-27

ali pa pišite dopisnico, da vam jih preskrbi

ANTON BOKAL, parketar
LJUBLJANA, Slomškova ulica št. 19

Postreženi boste z dobrim blagom, nizkimi cenami in prvovrstnim delom.

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozičkov prevoznih triciklov, motorjev in šivalnih strojev. — Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Mali oglasi

Vsaka beseda 60 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znak! — Na vprašanje brez znanke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5 par.

KUPIM
JAMSKI LES
smrekov, kupi Frizzi, Vuhred ob Dravi. 4138

PLETILNI STROJ
»Regentin« kupi — Cuk, Vrhovci-Dobrova. 4149

VRECE ZA OTROBE
debele in drobne kupim. — Poudbe na: Nastran, Radomlje. 4147

PRODAJI
AJDOV IN ROŽNI MED po Din 15.- kg razpošilja Kovac, Kukava, p. Juršinci pri Ptuj. 4139

PRVOVRSTNO ZELJE
poceni prodaja Vajda, Čakovec. 4148

IZBORN STAJERSKI KROMPIR
bell in roza, zeljnate glave, čebule in kostanj, vagonске pošiljke dobavlja najceneje Dolinšek Vitomir, veleagentura, Celje. 77/L

RAZNO
ZIMSKE JABOLKA sortirana v zabojčkih in SADNA DREVEŠA za jesensko saditev — visoko in nizkodebelna — dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg št. 3. 76/L

Sosede obirajo vas
ker ste slabo oblečeni. Lepe tkanine pri: **ZLENDER** Mestni trg 22

PO 50 PAR ENTLANJE
vezenje zavese, monogramov. »Juljana« Vojakovska ulica (v bližini Slamiča) in Sv. Petra c. 55

TRAFAKANTI!
Nabavite si aparat »Automat-Trafika« za vse vrste cigaret in vžgalice, predpisane po monopolu. Postavite jih na križišča, kavarnе, gledališča, tovarne in postaje. Isti vam povečajo zaslužek. Vsak aparat je zavarovan za polni znesek. Zahtevajte ponudbe. — Samoprodaja za dravsko banovino: Dolinšek Vitomir, veleagentura, Celje. 78/L

Oblike, površnike za gospode, kostume, plašče za dame — izvršuje po meri modno krojaštvo

J. JELOVŠEK, Ljubljana

KONGRESNI TRG ŠT. 8/1 (POLEG »KINA MATICE«)

NAJBOLJŠA STAJERSKA VINA
Zavrčan, Turški vrh, Ljutomer, ki burgundec, muškatelec toči gostilna Tomšič, Zabajak, »Sodeček«. Prihodnji teden pride znameniti novi muškatelec. 4169

PRIMA TRAPIST
polnomasten, in čajno maslo po zmerni ceni tudi vzorno mlekarstvo J. Novak, Grubiš, no polje. 4162

OTROŠKE
kakor igralne vozičke za Miklavža vam najceneje popravi, na novo tapetira in splošno vse prenovi tako, da izgleda kakor nov, ko ga prejmete nazaj. Ponudbe je poslati na upravo »Slov. Narod« pod — »Poceni, hitro in dobro«. 4168

IZJAVA
Podpisani Hočevar Martin iz Novega mesta izjavljam, da nisem plačnik za katerekoli dolgove, ki bi jih napravila hčerka Martina Hočevar na moje ime.

Novo mesto, 23. X. 1933.

Hočevar Martin

IVAN MAGDIČ
krojač
LJUBLJANA, GLEDALIŠKA ULICA ŠT. 7 — se priporoča za zimsko sezono. 74/L

NEPREMIČNINE

POSESTVO
pri Bledu prodaja Panger, Selo št. 11, Bled. 4119

GOSTILNA S TRGOVSKIM LOKALOM
tik romarske farne cerkve M. Zagorje pri Kozjem, je naprodaj za 40.000 Din. Ponudbe na naslov: Anton Kolar, Zagorje, pošta Pilištanj št. 46. 4161

POSESTVO
naprodaj: 35 oravov zemlje. — Bezenšek, Podsreda. 4133

SLUŽBE

SOFERJA
z 10.000 Din kavčije sprejme Dukič, Gračac. 4146

STROJNO PLETILJO
sprejme Kočevar, Karlovac, Marmontova ulica 33. 4145

ZASTUPNIKA
uz proviziju spirituozne struke, aglinog, solidnog, predratnog putnika, dobro uvedenog osobito u Sloveniji i Gorskom kotaru — traži za odmah renomirana tvornica likera i pecara rakije. Ponude na administraciju »Slov. Narod« pod brojem »Zastupnik 4164«.

BRIVEC
vešč železne in vodne ondulacije ter barvanja las, isče namješčenje. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na naslov: L. Božo, frizer, Poste restante, Slisak. 4163

ČE POTREBUJETE TISKOVINE, KATALOGE, PROSPEKTE, TODA SE NE MORETE ODLOČITI V KAKŠNI OBLIKI NAJ SE IZVRŠE. BLAGOVOLITE SE OBRNITI NA NAŠE PODJETJE, KI VAM JE V VSEH POTREBAH IN VPRAŠANJH DRAGEVOLJE NA RAZPOLA- GO. — VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO. CENE ZMERNE — PRORACUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO ZASTONJ

NARODNA TISKARNA

TISKARNA IZVRŠUJE RAZLIČNE TISKOVINE, ČASOPISE, DIPLOME, REVIJE, VREDNOSTNE PAPIRJE, KOLEDARJE, SREČKE, KNJIGE I.T.D. ENOBARVNI IN VEČ BARVNI TISK, PISMA, RAZGLEDNICE, SLIKE, OSMRTNICE, OVITKE, JEDILNE LISTE, CENIKE, VIZITKE, RAČUNSKE ZAKLJUČKE, POROČNA NAZNANILA IN VABILA

V LJUBLJANI